

VERSURĪ

CONST. MILLE.

V E R S U R I

1878—1883

1. *Din caietul roșiu.*
2. *Din caietul dragosteii.*
3. *Traduceri.*

I A Ș I

TIPO-LITOGRAFIA BUCIUMULUI ROMÂN.

1883.

~~Biblioteca Centrală Universitară
BUCUREȘTI
Cota *111445 Dublet*
Inventar *421.949*~~

Biblioteca Centrală Universitară
"Carol I" București
Cota *I 111445*

RC 173/11

B.C.U. "Carol I" Bucuresti

C421949

134591

PRECUVINTARE

În de obște tot deauna lucru ridicul mi-aș părut prefetele, mai ales cînd, în fruntea unui volum de versuri, autoriul ne spune că ie *tînăr* și că pe acest cuvînt cetitoriul ie rugat să fie „indulgent” cu pruncul poetului.

O așa pomană de „indulgență” nu voi cere-o ie. Din potrivă cu cît critica va fi mai aspră, cu atîta voi ști și ie mai sigur de sînt saă nu poet. Pe acest cuvînt am întitulat aceste plăzmuiri „Versuri”. Firește, fie-care socoate că a întocmit un capo d'operă; remîne înse ca critica să-î deschidă ochii, dîndu-î adevăratul lui loc pe cîmpul de bătaie al literilor. Mai mult decît orî cine, ie, care am fost nemilos cu alții, cer ca și ceialalți, la rîndul lor, să-mi răspundă cu aceeași monedă: Mila și pomană sînt pentru ologi. Am pretenția de-a nu fi

IV.

din rîndul lor. Fie deci știut că nu voi ținea samă decît de acele critice care vor pune în locul laudelor sau banalităților obișnuite, critica serioasă, aspră și neîmpăcată. Pentru ca să nu dau loc la rele-înțelegeri sînt datoriu să arăt care a fost linia mea de purtare în scrierea volumului de față.

* * *

Mai întăi, am fugit de Clasicism, de lună, de stele, de nopti venețiene, de păstori și păstorite și am lăsat florile pe mîna grădinariului.—Remășițe de clasicism înse se vor găsi multe, căci nu fără pedeapsă și influențare am trecut pe sub furcele caudine ale educațiunei noastre. Apoi cum cu toți am început a scrie prin a imită, desigur am căzut fără voie și ie în clasicism.

Am fugit de asemenea de Romantizm. Pecît am putut, de sigur, căci urme sînt pretutindine și chiar, poate, mulți socot clasicismul tot atît de nenatural ca și Romantizmul.

Am vrut să fiu naturalist și să mă asemălesc cu spiritul vremilor noastre. Zic *am vrut* pentru că desigur nu am putut reuși decît pe jumătate. Pricinile sînt multe. Nu am nevoie să le număr; cetitoriul, care cunoaște mijlocul nostru social le va găsi pe toate. In năzuința mea naturalistă, socot că poetul ie datoriu să se apropie de realitate, vorbind ca toți oamenii și zugrăvind sîmțirele și patimele sale în așa chip ca să fie și frumos și înțeles și adevărat,

Și aici socot că trebuie de vorbit ceva asupra *versului* și al *rimei*. De mult să știe că poezia nu stă în vers. Aceasta nimene nu o neagă. —Totuși

înse se crede că forma caracteristică a poeziei ieste versul și de multe ori rima. — Din potrivă, ieu socot, că atît versul cît și rima, sînt remășițe ale trecutului pe cînd poezia și cîntecul făceau una, și că aceste forme, cu venirea Naturalismului, vor pieri, lăsînd locul vorbeii obștești și nestrînse mai mult în calupul strimt al versului și al rimei. — Aceasta ie a-dîncea mea convingere. — De acea nu am îngrijit în de ajuns nici versul, nici rima. — Decî o spun sus și tare că versurile mele nu sînt perfecte, că rima mea ie mai mult asonanță decît adevărata rimă. — Spre știința tuturor.

De ce înse nu aî scris în proză îmi va spune cine-va? — Pentru că nu m'am simțit așa de puternic ca să ridic un steag cu totul nou și pe care l'ași fi compromis poate, întemeindu-l pe pildele talentului mieu. — Nu sînt arhitectul care pune acoperemîntul zidirei: un biet zidariu care pune și iel o cărămidă mai mult, ieată tot ce sînt și ieată toată cinstea care o cer.

Cînd-va. curînd poate, va sosi, geniul puternic care folosîndu-se de încercările noastre. va încunună zidirea, înjghebînd pentru tot deauna aceea ce noi numai am întrevăzut.

*
* * *

Adînc convins că scriitoriul trebuie să fie copilul vremurilor în care trăește, am căutat ca materialul lucrărilor mele să fie scos din vremea în care sîntem. — Admit înse împărțirea muncii și cum, realitatea ieste atît de deosebită, am ales subiectele cari m'aû atins mai de aproape și am scris despre acele lucruri cari sînt adîncele mele convingeri saû

VI.

patimi.—Am scris sub înriurirea ideilor mele socialiste-revoluționare întâia parte, și sub aceia a dragostei pe a doua.—A dragostei? Zeu! Mi-e rușine, căci astă temă ie tot atît de întrebuițată ca și florile și luna clasicilor!

Sîngura mea nădejde ieste că cetitoriul va deosebî de la întâia privire că cel puțin patima mea ie adevărată, și omenească pe cînd a lor ieste o simplă înșirare de vorbe și tablouri obscene care ne arată pe iubita poetului ca un „*angel cu sin de crin, pulpa rotundă, coama ebenină, buze de carmin*“ și toate cele altele pe care le cetiți în fie care zi. Totdeauna aceste versuri mi-aũ făcut efectul potretelor obscene cari se arăt în panorame pentru un supliment de cîți-va gologani. Și dacă măcar ar fi o umbră de talent în toate aceste!...

* * *

Recunosc că multe greșeli sînt în volumul mieũ. Greșeli de rimă, de vers, de idei. Le știũ pe toate și desigur că le-ași fi putut îndreptă dacă vremea mi-ar fi permis. Apoi am și ieũ scuza lui Musset, scrisă în fruntea întăiului său volum.

Mai ie și alt-ceva: a face ie mai ușor, a drege ie mai greũ.

Știũ iearăși că versurile mele deși merg saũ tind a merge pe-o cale nouă, totuși haina ie cea veche: un copil mic sub haina zdremțuită a unui moșneag. Iearăși un adevăr pe care mă grăbesc să-l recunosc ieũ singur.

Meșterul nu zidește decît cu materialul ce are la îndămină. Tot așa am făcut și ieũ.

* * *

Alt punct de luminat: se crede că nu se poate cere poetului de a fi omul unei idei, se crede că îi ieste slobod lui azi să cînte revoluția și mîne pe acei care domnesc și asupresc. Nu zic că nu se întîmplă și încă foarte des—dovadă Alexandri. Socot înse că poezia ar fi mai vrednică, întrebuițată și mînuită de lucrători care se respect și sînt oamenii unei idei ori și care.—Nu zic că și fără acesta nu poți să fii poet, dar acești indivizi discreditează poezia, încît numele de poet ie tot una cu acel de nebun sau zvînturat, sinonim cu omul incapabil de ceva serios.—Intre acești oameni a rare ori se găsește talentul, căci acesta nu are nevoie pentru a ieși la lumină de sprijinul celor de sus, din potrivă mediocritatea nebuzuindu-se în propriile ieși puteri caută sprijinul în afară de cîmpul literilor și după treptele vre-unui tron sau în anticamera cutărui ministru. Ieram cît pe ce să spun numele lui Urechie: dar *Nomina odiosa*. A lui Urechie mai cu samă.

* * *

Ie știut că sînt socialist. Deci, socot, că în astă privință critica literară nu se va amestecă în discutarea ideilor mele.

Încă o rugăminte acum: Tot ceea ce cer de la critică ieste un lucru foarte mic dar de căpetenie pentru mine: *Să fii cetit înaintea de a fi criticat.*

Iași 1883 Fevr.

Autoriul.

I

Din

CAIETUL ROȘIŪ

DREPT PROLOG

Ori cine-ai fi din rîndul acelor ce-s în bine,
Ori paria al lunei strivit și-ades flămînd,
Bătrîn cu barba albă sau tînăr ca și mine,
Copilă tinerică cu ochii de lumine
Sau babă înălbită colțunul împletind,
Ori cine-ai fi tu care, rezleața ta privire
Asupra astor rînduri acum ai aruncat,
Gîndește-te l'a lunei, amară nălucire,
Gîndește-te la negrul din neagra omenire,
La mic ca și la mare, la slab și la bogat,
Că ai simțit în tine, ca mine clocotind
Și dor de răzbunare și dor frumos și blînd
Și nostalgii frumoase de dragoste și bine
Și visuri ideale și visuri dulci, senine

Și focul de-a ucide tot reul pe pământ,
Gîndește-te că unor nu le-i destul o lume,
În care se'nvîrtește tot omul ordinar,
Că strîmt le iese cercul prezentului barbar,
Că lingă al iubirei sfințit și dulce nume
Le numele dreptăței de-o mie de ori sfînt !
Destul ie pentru mine să vîd a mea cîntare
Că a produs în piepturi un lung oftat de dor
Și cum un pic de rouă destul ie pentru-o floare
Cu-o lacrimă de-a lumii, mă simt nemuritor !

INDIGNAREA

Nu ; inima-mi nu poate să se mai stăpânească
Iea vrea ca să-și răzbune, iea vrea ca să vorbească,
Să-ș verse din iea focul ce-o arde ne'ncetat,
Desgustul de vieață, de oameni și de lume,
Să dee omenirei desprețu-i meritat,
Și'n urmă să dispară ca riu 'n marea'n spume.

Ie veacul de lumină, zic învățații voștri,
Veac fără de știință în care domnesc proștii,
Veac ce-a aflat secretul mistericei științi,
Ce inventează arme cu cari să omoare
Pe-acei ce strig sub plumbul atîtor suferinți
Pe-acei prădați de toate, de muncă, de onoare.

Ce ie virtutea voastră, ce e morala voastră?
Ființa cea supremă din bolta cea albastră?

Spuneți ce-î fericirea, ce-î dreptul omenirei
 Și sînta libertate, ce-atît ne-o predicați?
 Minciuni, vorbe umflate ce cat sub masca firei
 Să'nchidă ochii celor pe cari'i înjugați!

Minciuni! Minciuni ce's sece ca mintea voastră sacă,
 Căluși ce fac mulțimea sub schingiurii să tacă,
 Și unde vi-î morala ce ziceți că domnește,
 Familia si lumea cu sceptrul ne'ncetat?
 Ce ie soția voastră, credeți că vă iubește
 Sau dragostea că-și vinde pe-un preț nerușinat?

Priviți-o'npodobită cu-atîte avuții,
 Cu sînul gol cu haine subțiri și străvezi,
 Priviți-o'nconjurată de curtezanî, de lume,
 Iea-și rîde de credință, precum rîdeți și voi;
 Fereastra ca și ușa, priviți sînt unse-anume:
 Căci nu'î frumos amantii să fie-odată doi.

Iear voi bastarzi nemernici, bătrîni în tinereță,
 Voi parasiți ce puneți azi tota'nfrumuseță,
 In haine elegante, faitoane aurite,
 Și harmasarî ce'n uliți cu fulgerul se'ntrec;
 Voi treceți vieța'n vișuri, mîrșave, înjosite
 Privind cu-absintu'n mîna cum anii voștri trec!

Și voi ființi meschine, fațarnici ipocriți,
 Voi preuți fără carte, de ce'n cale-mî ieșiți,
 Cu chipuri fățarite, cu barbe lungi, cărunte?
 Voi arătați în ceriuri robitulî popor,

Un D-zeu ce'l lasă să moară'n chinuri crunte,
Sătul ca voi de sigur când alții flămânzi mor!

Dar ieată și împărații, despoții cei puternici
Din mila providenței domnind pe cei cucernici,
Și'ncunjuțați de armii, la schingiuri dedate,
In sînge'neacă glasul blajînului popor,
Ce-acum în ieși nu vede decît fieare turbate,
Ce vor să stăpînească pe-aceia ce nu-î vor!

Maî vin lingușitorii cu'ntregul lor alaiu,
Lacheii ce se duc veseli, precum s'ar duce'n raiu.
Ieși merg fără de țintă rozînd un os în cale,
Orî unde-î mîna vîntul despoticeii voinții,
Dînd totul pentru aur; oh fapte criminale,
Vînzînd pe-a lor copile, soție și părinți.

Dar arta? Ieși desigur în undele glodoase,
Nu și-a mînjit a frunței ghirlănzi victorioase,
Ieși, poate, maî păstrează antica-î moștenire;
O sîngură lumină pe-acest obscur pămînt,
Ieși, poate, încă numai, vorbește de iubire
Ieși—fiica 'î poezia, cu gingașul ieși cînt!...

Și-aici înșelăciune! Acum prostituite,
Și artă, poezie în tină staî mînjite
Și viermi hidoși poezii, artiștii omenirei,
Pe corpul ieși cel sarbăd se'ntind neîncetat
Și sluți pitici nemernici, în furia'nvrăjbirei
Se cred giganți ca munții ce'n capete se bat!

Iei cînt cu-o voace falșă, robiea, tirăniea,
 Femeile pierdute, adulterul, beția
 Și'n cale tămăiează pe hoțul cel mai mare,
 Ce le aruncă'n glodul în care dinșii zac:
 Un ban, prețul cîntărei—a viermilor cîntare:
 Poetul și ieroul în cumpeni una fac.

Zugraviți celebrează pe pînze mucezite
 Pe-aceia ce le fură din brațele sleite
 Și pîne de mîncare și fete și soție;
 Sculptorii ridic falnic statuți cu mîna lor,
 Statuți ce-î strivesc, poate, sub jugul de robie.
 Și Iei? iei sînt în pace: trăesc, sufăr și mor.

Dar filosofii noștri? Uitatu-i-am ieii oare?
 Iei ce's fără'ndoială a omenirei floare,
 Iei ce lăsînd de-o parte meschina zilnicie,
 Spre sferile mărețe cu grabă se întorc?
 Iei bine, iei desigur cu-a lor filosofie
 Din sucul vieții voastre, fericea viață store!

Minciuni, ipocrizie, aici ca și ori unde:
 Pe-o mlaștină glodoasă, vai! trec glodoase unde.
 Dar tinerimea noastră în care-i viitoriul,
 Și iea se'nchină josnic ca și părinții iei?
 Și nu'ncolțește'ntrînsa o floare ce-î zic, dorul
 De libertate sfîntă? Ceî tineri sînt mișei?...

Vai! da. Iei vegetează bînd cupele plăcerii,
 Dînd vremei cu piciorul, uitînd timpul durerei,
 Iei nu-și îndreaptă gîndul decît la veselie,

La fete și la mode, primblări noaptea pe lună
Și moartă-î pentru dînsa divina poezie
Căci tot pe astă lume, tot a deșert resonă!

Si cînd în mintea-mî sacă, de saca ici știință,
Defilă omenirea fință cu fință
Cînd văd atîte crime, atîția proști cu cap,
Atîți pigmei nemernici, viermi, parasiți din lume,
M'apucă-o disperare—imensă, fără nume,
Și zic: „Pe astă lume cum oare să încap?”

PE DRUMUL CĂTRĂ MOARTE

Tristă-i soarta ce ne-așteaptă, trist va fi și traiul nostru :
Sărăciea și surgunul cu-a lor brațe lungi de monstru,
Ponegrirea ce și-acuma, cu-a ieii bale ne mînjește,
Deziluzii zdrobitoare și înfrîngerii cîte vraii,
Piatra ureii aruncată de amicii cari-i aii,
Munca ta nesocotită, de acel ce nu muncește...

Și în calea grunțuroasă, presurată de primejdii
Unde mergi mînat de-apururi de stelutele nădejdei,
Cîte crime n'au să spargă șirul nostru hotărit?...
Cîți în drumul cătră moarte, vor pieri fără să vadă
Fîlfind pe-a lumei turnurii, pe-a ruinelor grămadă
Steagul nostru rupt de gloanțe și de sînge înroșit?...

Morți pe cîmpul de bătaie, susținînd steagul dreptăței,
Cîți șacalii—copii de-aî nopței, prin murdar glodul cetăței

Vor purtã a noastre trupuri ciuruite de loviri?
Duși de dorul răzbunãrei, de a lor triste biruințe
Insultînd numele noastre, grelele strãdãnuințe,
Vor danțã 'n al nostru sînge ai trecutului bașchiri.

Vor danțã—și-ai lor prietenî; a lor splendide beserici
Mestecînd fumul tãmîiei cu 'nsutitul glas de clericî
Osanaua biruinței rîdica-vor cãtrã cer;
Cîntãreșii lor cu platã, vor cîntã înnalte imnuri,
Și din plînsul de mame, din a 'nvinșilor lungi chinuri
Intocmî-vor epopeea astui veac greoiu de fier!

Cine știe? Fiiî noștri luați de-o mîna blãstãmatã
Vor ajunge sã blãstãme pe-a lor mamã, pe-al lor tatã,
Cîți din noi pe veșnicie vom pieri, cu trup cu nume?
Cîți vor fi uitați cu totul de pãrinți și de soție,
Și pe mine resvrãtitul unui veac plin de robie,
Cine poate sã mã plîngã în a plîngerilor lume?...

Dar alãturi de primejdii, de 'ntunerec și de soartã
Idealul ne deschide a dreptãței sfintã poartã,
Conștiința nu ne-apasã, nu ne strigã ne'ncetat,
Cã în lume stãm ca trîntori, cã-i sîntem copii vitrigi
Cã ne pierdem existența în meschine și lungi intrigi
Spre a putea trãi mai lesne despoind pe înșelat.

Nu; curat avem noi gîndul, noi nebuniî de-astã datã
Visãtoriî nebunateci, cari dreptu'n lume catã
Noi, trãiiți ca și ciumașii, în mijlocul astei lumi,
Noi ne facem datoria.

In spre drumul cãtrã moarte

Solii ai timpurilor nouă, ce ne pasă dar de soarte
Și de-aceia ce merg josnic, duși în dosul unei turmii?

Innainte de-a ajunge—ținta luptei seculare
Morți vom fi, cadavre umezi învălite de uitare,
Dar când lumea îmbrăca-vă pe vecie alt veștmînt,
N'or uită învingătorii pe-învinșii de-altă dată,
Nici copiii resvîtirea, pe-al victoriei lor tată...

.
Vre-o ghirlandă 'nveseli-va atunci umedul mormînt!

LA MORGA

Te-am văzut împodobită pe cîmpiele-Elizee
Purtînd o avere'ntreagă, pe-ai tăi umeri de femee,
Nu-î de mult; bătrînul gîrbov ce mai ieri s'a împuşcat
Mai avea cu ce să-ţi stîngă a desfrîului tău sete,
Să te'mbrace în dantele, să-ţi dea aur şi carete;
Îl iubeai—aşa-i, răspunde, căci ieră încă bogat!....

Nu-î de mult; te-am văzut iară-şi, fără scule şi pe jos
În suburbiea latină rătăcind misterios....
Şi'n cancanul nebunatec ce se joacă la Mabilie
Cu studentul tău alături te-am zărit trecînd adese....
Bogataş avînd de unde să-ţi dea scule mai alese
Tu-l iubeai—sermanul june, nebunatecul copil!....

Te-am zărit mai ieri, săracă, tristă, slabă'nvineţită,
Rătăcind pe bulevarde de nevoe prigonită,

Sub a iernei mantă rece, înghețată tremurînd...
Din bogata curtezană, ce'n carete aurite
Își primbla mai ieri mîndria unor zile fericite
N'am găsit decît regretul scris pe chipul tău plăpînd.....

Azi pe-a Morgă-î pîeatră rece, regăsese a ta ființă ;
Fața-ți galbenă nu spune, nici durere, nici căință,
Căci născută spre'njosire și-a trăi fără de scop.
Ne atinsă nici odată de-o simțire mai înaltă,
De'aspirațiile cari toată viața'n noi tresaltă,
Tu ai fost c'acele ființe ce trăind încă se'ngrop !....

O și cînd, la căpătăiul astor hoiturî vinețite,
Am cătă să știm povestea astor lumî desmoștenite,
De-am putea să cerem Senei, toate tainele din iewa :
Spre rușinea omenirei—chiar cu propriul ieî sînge,
Pe-astă mamă criminală ce la sîn copii-și frînge
Cu pecetea vitregiei pentru veci am însemnă.

Paris.

STUDENTUL.

Lîngă tine stau acuma, cum stăteam și altă dată,
Buza mea de vițiu arsă de-a ta față o lipesc....
Și trecutul vieții mele, cînd în gînd mi-l amintesc,
De sub vîinata-mî pleoapă, două lacrimi se arată.

Galbenă și rece astăzi, zaci pe marmura cernită,
Zaci pe marmura pe care, servitorii te-au depus,
Vălul morței, ca o umbră, des pe față ți s'a pus,
Buza-ți rece nu-mî trimete vre o zimbire fericită!...

Oh! iești moartă, moartă astă-zî, tu femce cu ochi negri,
Ce-ai deschis întăia-și dată, mie, porțile iubirei,
Cum mi-î mort și viitoriul. Rupte-s corzile simțirei,
Traiul mîeu, groapă umbrită de-ai măhnirei mirți funebri...

Oh! ȋeram odată tînăr și tu tînără ca mine;
 ȋeram una, o ființă, o voință și un gînd,
 Idealul nostru geniū cu suris și cu chip blînd,
 Traiul - lanț de floricele, zile limpezi și senine!...

Oh! de ce, de ce acuma au trecut aceste ceasuri?...
 Oh! de ce a ta iubire n'am știut să prețuesc,
 De ce scris mi-a fost în vițiu, tinereța să-mi mînjesc
 Și să nu urmez cu tine a iubirei noastre pasuri?

De ce, trup fără suflare, pentr'un ceas de voluptate,
 Pentru dragostea brutală a femeilor de stradă
 Te-am lăsat în mizerie, foamei și măhnirei pradă,
 Ca s'ajungă pe-această masă a scalpelului mieu parte?

Am urmat trîntit prin crișme, cursul vieței mele turbur..
 Și cu glodul desfrînării alka-mă frunte mi-am mînjit,
 Cu cinismu-mi pretutindenă, toată lume am îmvălit.
 Și m'am cufundat în vițiu, vesel, fără să mă turbur...

Iar tu, foae reslețită, tu ce dat'ai pentru mine
 Vreața ta, a ta juneță și amorul tău 'de foc,
 Tu ți-ai dus, a ta durere rătăcind din loc în loc
 Și ȋertîndu-mă, de sigur, tu te blăstămai pe tine.

Și acum grozava soartă sau netrebnică'ntîmplare
 Îmi aduce-al tău cadavru, ca să studiez pe ȋel,
 Să taiū fașie - cu fașie trupu-ți alb și tinerel,
 Să-mi desec a mea iubită cu-a mea mînă'n tremurare.

Și cînd, vai! mă-arunc privirea în trecutu-mi plin de tină,
Cînd gîndesc, că iew aice te-am adus, cînd mă gîndesc
La acele albe ceasuri ce atîta le doresc,
Oh! mi-î greu de-a mea ființă — hîdă, mîrșavă jivină.

Ce ai fost tu vinovată, ca să mori în părăsire....
Ca nici moartă-al tău cadavru, să nu fie liniștit?
Ca să vii chiar sub scalpelul celui ce te-a omorît....
Celui care i-ai dat vîeață, tinerețe și iubire?

Dar nu; mîna-mi omucidă, trupul tău nu va atinge
De cît poate ca dintr'insul sucule morței să îl iew,
Să-mi sfișesc aice, scurta dar glodoasa vieața mea,
Bucuroș, ca altă dată, dîndu-mi moartea făr' a plînge.

Mîni alătura cu tine în mormînt mă vor depune
Mîni cu glasul lor fățarnic ai besericeî corbî negri
Plătiți bine, ne vor duce scoțînd țipete funebre
Și vom fi pentru vecie, părtași dragosteî nebune....

Lîngă tine stau acuma, cum stăteam și altă dată
Buza mea de vițiu arsă de a ta față o lipesc
Și trecutul vieței mele, cînd în gînd mi-l amintese
De sub vînața-mi pleoapă, două lacrimi se arată.

DACĂ.....

Dacă glasul mieu resonă ca un glas dogit de clopot,
Ca al tunului resunet, ca al cailor lung tropot

Sau ca toba de război ;

Dacă vocea-armonioasă de ușoare păserile
Nu s'aude în blăstăm, în cântarea voace-î mele ;

Dac'al munților cimpoi

Nu'nsoțește nici o dată a cântărei mele note ;

Dacă glasul mieu resonă ca a temnițelor bolte,

Ca un corb rătăcitori ;

Ie-că nici o dată'n mersu-î n'a putut șuvoiul rece

Să murmure printre munții ce ca fulgerul îi trece

Bubuind îngrozitori ;...

Ie-că pasarea din codri amuțește în furtună,

Cînd a tunetului cîntec printre nouri lung detună

Dus pe fulgerul aprins ;

Ie-că focul cînd cuprinde edificiul stărei-antice

Cînd ruina ne-amerință, ca zdrobindu-ne să pice

Și cînd focul s'a întins,

Nimeni cîntece-amoroase nu va scoate pe a-lui harpă,
Nimeni cu păharu'n mînă a tribunilor eşarpă

Nu va'ncinge benchetînd,

Decît, poate, sibiariții cari pun în pîntec lumea,
Căror alte ideale, le înnădușe rușinea

De-a muri la masă stînd ;

Decît, poate prostituta, care fără de rușine
Azi sărută pe prieten, mîni pe dușmanul ce vine

Ca să-î dea mai mult un ban ;

Decît poate desfrînatul, idiotul sau nebunul

Cel ce moare și n'aude cu urechile lui tunul,

Glasul tunului uman !

Azi nebun în ochii voștri trece cîntecul meu poate,
Căci, copii ai altor vremuri, a cîntărei mele noate

Să'nțelegeți, nu puteți ;

Mîni, nebuni în ochii lunei, voi veți trece fără doară,
Căci deasupra astor flăcări, ați jucat mereu pe șfoară

Fără'n gînd măcar s'aveți :

Că pot flăcărele coarda să o mistue pe dată

Ș'acrobați nebuni, în chinuri să muriți de astă-dată

Să muriți, amar plîngînd ;

Să muriți, fără ca nime să vă scoată din jaratec,

Făr' ca nimeni să asculte al durerei glas selbatec

Ce veți scoate dispărînd..

Cînte, cînte cine poate pe Rodica sau Domniea,

Cînte slugele în coruri, infamia, tirănia

Ieste datoria lor !

Ieū, ce nu-s legat de nimeni, ce n'am pus la preț cîntărea,

Ce ca armă oțelită nu posed decît strigărea,

Glasul lirei zdrobitor,

2.

Voiu cînta ca și șuvoiul care trece pe sub stîncă,
Cu a tunetului voace, spunînd ura mea adîncă

Ce mă roade ne'ncetat;

Spunînd chinul omenirei, a mizeriilor scene,
Ale zorilor dreptăței aurite, mîndre semne,

Viitoru-apropiat !

1882

UNUI POET DECORAT

Poete, ieată-ți visul acum realitate :
Domniea te cinstește cu-al meritului semn,
Uitînd că lîngă dînsa și sfînta libertate
Pe harpa-ți ai cîntat-o, c'ai mers și mai departe
Minat de-al inspirărei avînt măreț și demn !..

Poete, ieată-ți visul ; căci visuri sînt atîte :
Homer sărac Elada cîntă rătăcitoriū
Și Prometeū sub ghieara aquilei ne'mblînzite
Ce-i scormolea plămăii cu unghii oțelite
Salvarea omenirei visă triumfătoriū!..

Oh ! unii trec prin lume, curați și fără pată
Desprețuind o lume îmbătrînită'n reū :
Blăstăm le ie cîntarea, blăstăm le-i vieața toată,
Șoimii iuți cari'n albastru cu-aripi întinse'nnoată
Sfidînd și om și fire și ceriū și D-zeu !..

De mor ; în ceasul morței curat le iese gîndul :
Al slugăriei spectru nu aū la căpătăiū !..
Amicii pe a lor groapă cununii depun de-arîndul

Curajul lor dușmaniî cu cinste admirîndu-l
Spre-ai proclamâ de geniî ades sînt cei de'ntăiü!...

Așâ îmi place astă-zî, poetul ca să fie
Persecutat de lume, de nimenî ascultat,
Să ducă viața'n chinurî, să tune'n tirănie
Și urmărit de dînsa, proscris și'n sărăcie
La nimenî să nu-și vîndă condeiu! inspirat!...

Pribeag pe calea vieței să nu-l cunoască nimenî,
Obscur, să văzâ prostul cu darurî respălătî,
Să-și sîngere talentul, cu-ai lipseî negri pîntenî,
Să-și aibă locuința sub ceriü sau în respîntenî
Dar liber să blăstăme un sceptru înjosit!...

Să rătăcească'n lume, moșneag sărac să moară
Cu idealu'n crierî, cu răzbunarea 'n suflet
Și cel din urmă cîntec, ca cel de'ntăia oară
Să fie pentru lume suprema ieî ocară,
Glas trist pornit din fundul curatuluî lui cuget.

Poete lasă tronul; la slabele-i picioare
Nu nasc a libertăței și-a geniului scînteî.
Nu unde-i înjosire se naște omul mare:
Vultanul, de îi mîndru, nu naște la 'nchisoare
Ci sus pe stîncea pleșă, pe vîrfurile ieî!...

Te du ca și alt-dată, în hrubele murdare,
Describe vieța neagră, a celor ce sînt jos,
Din glasul lor fă astă-zî puternice fanfare,
Lăsînd la cei nemernicî o cruce 'njositoare
Și zboară ca vultanul sub ceriul luminos...

IN AJUNUL ANULUI NOÛ

Te duci în veşnicie, bătrîn cu ghebu'n spate,
Saturn la iel te chieamă, păcatele-ţi să-î spuî
Şi proasta omenire gonindu-te departe,
Cu florî primeşte-n zgomot pe-al timpului noû puiû!

Ba spun poeţiî încă că pruncu'i plin de glume,
Că fericirea iese în cornul lui, că mine
Mai mîndru resări-va alt soare pentru lume,
Că pacea şi dreptatea, vor luà a vieţei frîne!

An nou! an vechiû! pe lume tot rele o s'aducă;
Urcaţi-l azi în slavă şi minî l'îţi blestămă,
Războiul roşîu de sînge zăbalele îşi muşcă:
Tiraniî vor războae; războae vom purtà.

Te duci moșneag purtîndu-ți pe spetele-ți curbate
Volumul gros de fapte ce'n cale ai privit:
Popoarele în prada mizeriei turbate.
Și-un tron prin dinamită în aer azvîrlit!

An nou! ce lucruri nouă aduci pe lume, spune,
Sub forma tinereței n'ascunzi vre un bătrîn?
Ne-aduci oare alinul, iești sol de vremi mai bune?
Cu cine iești: cu robii—sau iești cu al lor stăpîn?

O pare-că văd la anul, cum lumea 'nsîngerată
Te va gonî cu chiot, cu plîns, cu fiori..
Dar, vai! ca să salute din suflet bucurată
Alt prunc, alt an, ce sigur nu-î va aduce fiori!

BETIEA OPIULUI

„Răgușit pendula spune miezul nopței, ceas de jale
Cînd amara insomnie deschisî ține ochii tăi
Și în crierii tăi varsă a muștrărei negre bale,
Cu ciocanul ției de grijă, crunt lovind faptele tale
Ca o vitrigă ce-și bate flămînziți copii săi!...

Ha! la bal!...

Valțul fantastic cu nebuna-î vijelie
S'amuțască 'n al mieu suflet toate grijele ce port,
Să mă duc în altă lume, ca 'ntr'o tragică beție,
Cînd alături cu secriul celor ce ți-au fost dragi ție,
Intinzi masa morței hîdă ca o tivdă de om mort!

Să 'nsăilez macar pe-o oară haina neagră-a bucuriei,
Ca Hamlet cu o tivdă goală nebunește să mă joc

Și pe malul vieții mele ca și o veche poezie,
Să dispar încet cu 'ncetul, fără zgomot, gălăgie
Fără-a da la nimeni știre c'am lăsat al mesei loc !...

În otrava băuturii să-mi moiă vinetele buze,
Și cu *Opium* gândirea să-mi lungesc la nesfârșit,
Și lipsit de energie ca a toamnei roșii frunze,
Ca o haină udă 'ntocmai să cad jos, fără s'auză
Mintea mea, râsul sarcastic al drumețului grăbit !

Să mă calce în picioare toată lumea care trece,
Păzitorii să 'nbrîncească corpul mieu nesimțitor,
Glodul stradelor pe față să-mi lipească o mască rece,
Foamea trupu-mi de putere ca și o pompă să mi-l sece,
Numai minții mele lese nebunatacul îei zbor !

Să cuprind cu fantazia fericirile dorite,
Poezia să-mi apară sub veșmîntu-î de rubin
Și tot ce-am cătat în lume, zinele cu-aripi slăvite,
Să-mi desfășure în straniu perspective nesfârșite
Și să-mi verse fericirea cornul ieî de bunuri plin !...

Să-mi arăte ce-î iubirea, să-mi arăte ce ie traiul,
Valea plîngerei din lume să dispară ca un vis,
Și măhnita omenire s'o privesc găsindu-și raiul
Cum aquila urieașă își găsește țara 'n plaiul
Ce-a nutrit'o și a crescut'o, ce întâiu blind î-a suris.

Să văd visurile mele, leagăn moale al junetei,
Că apar sub prizma rece a realului lumesc,

Să văd dragostea ce veşnic pe cărările vieţii
N'a zimbit măcar odată cu iubire, tinereţii
Ce-î cerşea ast dar pe care alţii îl despreţuesc !

Şi-apoi vie deşteptarea idioata ca prostia,
Vie-al vieţii noastre negre, uricios, negru tablou :
Cînd din somnul mieu letargic mă va scoate insomnia,
Pe-ale opiului aripă legănîndu-mi fantazia
Nesfîrşitul fericirei am să-l văd atuncî din nou !“.

DORINȚI NEBUNE

Așî vroi să cînt un cîntec trist ca bîeata omenire,
Să fac lumea să resune de al-mieû glas răzbunătoriû :
In trei versurî să concentru : ură, dor, chin și iubire
Tot ce se frămîntă'n taina unui cap răzvrătitoriû.

Așî vroi cu-a mea cîntare să-mî arăt a mea simțire,
Cu accente ce în lume încă nu s'au auzit
Să-mî rîdic teribil glasul, să blăstăm vitrega fire
Și s'arăt la ceriurî pumnul, să scuip tot ce-î înjosit.

Ca și tunetul, să tune glasul lirei desperate,
Ca blestămîl să lovească tot ce'n lume am urît,
Ca urgiea să străbată în bogatele palate,
Să mugească Infamia ca un taur ce-î rînit.

Să se teamă de sumețul ce sfidează tron și lume,
De acel ce după dînsul, trage manta-î de despreț,
De acel ce pîn'acuma n'a mînjit săracu-î nume,
N'a pus nici odată'n vieață lira, cîntecu-î la preț.

Și-apoi cîntecul cel gingaș ca o gingașă visare,
Ca un zbor de fluturi, sîngur să il spun ieî, numai ieî.
Glasul inimei să spuie astă stranie cîntare,
Glasul inimei să spuie ce-î amoru-astei femeî.

Ș'apoi vie, vie totul libertatea să-mî rîpească,
Vie lașii și stupizii ca să-mî scuie fața mea,
Și tiranii cu-alor fiare glasul mieu să lăntuească,
Chiar amicii de-altă dată, palma lașilor să mî dea!

Ași muri rîzînd de toate, purtînd veșnic după mine
Manta lungă și curată a adîncului desgust ;
Căci de toate ușurată așa simți a mea rușine
Și-a mea ură, ce'n veci pacea nu ma'ngăduit să gust.

Ași muri—îeară din mine, remănea-va amintirea,
Glasul mieu ca spija morței resuna-va ne'ncetat,
Și din noaptea ieî adîncă cînd ieși-va omenirea
De pe numele-mî va șterge al pigmeilor scuipat!

VIORISTUL CERȘITORIU

S'a sfârșit ; la bătrînețe să-mi mînjesc a mea vioară
Și ca orbiî la respintenî, de la lume să cerșesc
Cu-a mea mîină amorțită coarda rece s'o trezesc
Ca pe ȳea să spun durerea ce mă roade, mă omoară
Și să sufer în tăcere a bogaților ocări
Cu-a serjenților de stradă grosolane injurări.

Oh ! și nu ie pentru mine astă neagră înjosire ;
In respintenî priviți rece pe-al mieu fiu de foame mort,
Ca pe mine sărăciea la'ncrunat cu învrăjbire
Crucea vieței a purtat'o precum ieu moșneagu-o port.
Cu-a vioarei sale voace cîtă lume n'a rîpit,
Melodia curgea lină din arcușu-î iscusit.

Dar nebunul ca și mine nesupus l'a vieței frîne
Alte lumî de fericire iel vedea mereu prin vis
Și sărac și fără nume, de cei mari în veci proscris
N'a vîndut talentu-î tînăr pentru zilnica lui pîne,
Altă lume că se naște între tîmplele-î simtea
Și-acest veac de nedreptate, l'a strivit ca pe-o mărgea.

Oh! săraci pe drumul aspru unei vieți rătăcitoare
Zeci ani am mers noi singuri printr'al lipsei uragan
Frați de artă, frați de cruce, fiu și tată'n desperare
Mîngăind coarda vioarei, mîngăiam traiul dușman
Și pe aripî de poezie pe-a lui Wagner sumeție
Rătăceam de astă lume și de-a ieî ticăloșie.

În bătrina-mî amintire mă vedeam frumos și june
Cu speranțe 'ncununare de-al succesului delir
Visînd nume și avere și scriînd cu tibișir
Viitoriul mieu-victima năzuinților nebune.
Apoi draga-mî Margarită; ieă artistă, ieu artist,
Diva operei alături cu sermanul viorist.

Oh! a dragostelor timpuri! aspirațiile noastre
Tremurul fără de seamă, a întăiul debut,
Ale publicului șoapte, al ziarelor tumult,
Murmurul unei partide, lauda mulțimeî proaste,
Viitoriul plin de fală ce amicii prevesteau
Toate, cîte-ai noștri crieri fără vreme îmbătau!

Apoi goala realitate, a vrăjmașilor lungi fire,
A trecutului maestri și ai arteî mandarinî

Ca zăvozii cei selbateci tunînd plini de învrăjbire
 Contra noastră unor tineri, unor noi, unor streini,
 Și căzuți din înălțimea unei glorii lungi muncite
 Incepînd viața tristă—biete păsări pribegite.

Și iea? Trista ieî vieață: munca noastră fără margini,
 Traiul negru-al pribegiei și copilul nostru drag
 Surizind l'a noastre lacrimi de pe-a vieței sale prag
 Neștiind ce-î sciea soarta pe-a vieței sale pagini.
 Apoi moartea ieî grozavă și nebunul nostru plîns
 O vieață 'n floarea vrîstei, cu'n talent în floare stîns.

.....

.....

Oh! uitam atuncea foamea ce rodea fără răgaz
 Trupul nostru stors de muncă, mintea noastră obosită,
 Plînsul cald ce'n calde lacrimi, ne udă negrul obraz
 Și pe-a scripcei coardă 'ntinsă lăsam lumea urgisită,
 Lăsam foamea, lăsam plînsul, lăsam tot, lăsam pămîntul
 Fiū și tată, frați de artă, ne duceam cum merge vîntul.

Apoi vremile trecute, cînd poporu'n valuri groase
 Rîdicînd steagul dreptăței pentru iea murea rîzînd,
 Și noi mîna lîngă mîna am luptat în primul rînd.
 Am luptat și sub strivirea unei lupte sîngeroase
 Ne-a'ngropat de vii; pe dinsul la strivit prin închisori
 Cum ie soarta tuturor cari sînt răzvrîțitori.

Patru-zeci de ani! ca visul ați trecut și ieat'acuma
 Ce răsplată are munca innălbiților mieî perî,

Ieată tot ce-am strîns din vremea viguroasei mele veri :
 Sărăcia mea bogată, barba-mi albă ca și bruma,
 Hoitul fiului mieu rece, frigul iernei cu-a lui sulii
 Și sub haina-mi zdremțuroasă vai ! cerșind mila în uliți.

Ieată 'ntreaga mea avere : locuința mea în stradă,
 Haina iernei învălișul putrezitului mieu trup,
 Drept mîncare—foamea goală, gerul soba mea cea caldă
 Drept tovarăși corbiî cari din copilul mieu tot rup !
 Pentru mine nu-î nemica, dar de dînsus necăjit.
 De trei zile-așteaptă groapă de zapadă troenit.

Pentru mine nu-î nemica. N'ași întinde mîna rece
 La bogatul plin de fumuri, nici la bietul muncitoriu
 Ca și mine iel îngheață lingă recele cuptoriu,
 Cu femeiea, cu copiii, fără hrană ; oh ! ași trece
 Pragul vieței făr' ca cîntea s'o 'nglodez atît de jos.
 Dar iești tată—pleacă capul decî moșnege stremțuros.

Haî ! vioara mea, haî, du-mă pe a morței simfonie
 Varsă'n crierii mei gârbovi vinul sfinteî poezii,
 Varsă'n cușma-mi bortelită a pomeneî avuție
 Cu ocărele mulțimeî și lețcăile zglobii.
 O voi geniî mari, iertare, că'njosesc al vostru cuget
 Că-mi îngrop cu munca voastră trupul fiului meu buget.

Căci mulțimea nu'nțelege ce-ați vroit voi ca să spuneți,
 Peste iea manta prostieî ceî puternicî aū zvîrlit

In iea germenul gândirei la ucis l'a 'nnădușit;
 N'aū lăsat cei mari puțința ca în mintea iei să punți
 Simțimente mai înalte și-a progresului gândiri:
 Pentru proști destul ie vinul cu a crîșmei gîdiliri.

Spune, spune tu vioară sfîntul glas al deșteptărei,
 Lîngă hoitul lui cel rece, spune cîntecu-î iubit,
 Spune lumei adunate, injosirea așteptărei
 Povestește-î traiul nostru, valul sorții urgisit,
 Cum ciocanul greū lovește în granitul stîncelor
 Bată, cîntecul tău stîncea amorțelei maselor.

Te rîdică, te coboară ca a mărilor talazuri,
 In armonica-ți strigare spune glasul corbilor,
 Freamătul măcelăriei, tropotul fugarilor
 Și tabloul lumei nouă, in a sîngelui privazuri,
 Tot poporul în picioare—fără cîrmă, fără cap
 Și-a dreptăței roșii steaguri cum sub cer nu mai încap.

Iear tu mergi, mergi în spre groapă, cum trăit'aî cu mîndrie
 Lîngă tine îți voiū pune-a ta vioară, negreșit:
 Cușma mea acum se umple, viforoasa sărăcie
 Lasă mijlocul mieū șubred, lasă trupul tăū recit
 Voiū putea să pun și-o cruce lîngă căpătăiul tău
 Ca pe iea să-mi scriū blăstăm^{ul} cătră om și D-zeu.

Mergi copile, mergi tot mîndru, dacă dincolo de lume
 Vor mai fi cum vorbesc popii, ale raiului comori
 Nu gustă din iele dragă: sînt a fraților plînsori
 Munca noastră ie acolo. Poate-o vînd sub alte nume

Căci de-ar fi comori și bine n'au muncit la iele sfinții
 Poate dragă și acolo sînt martiri de ai suferinței ;

Poate, poate, cine știe, mandarinul zeitate
 Imbrăcat în straie galbeni de pe'naltul lui Olimp
 Impărțește fericirea după drepturi cîștigate
 Jos în valea lumii, poate, cu-al mizeriilor ghimp
 Cine știe de nu 'nțapă pe acei ce-au fost și jos
 Sub călcăiul omenirei sub al vieței val glodos ?

Iar tu draga mea vioară, tu prietena mea veche
 Cît n'ai înjosit cîntarea, te-am cinstit, te-am dezmiardat
 Mîngîind gîtu-ți subțire, mîngăiam a mea ureche,
 Tu bătrînă înse astă-zî bătrîneța ți-ai pătat.
 Te zdrobesc, te fac țerină, c'al necinstei mirșav traiu
 Ca stăpînul teu cel gîrbov, draga mea să nu mai ai.

Te zdrobesc, dar înainte de-a porni în larga lume
 Remas bun voesc acuma de la tine ca să-mi ieș,
 De la tot ce-a fost vieța-mi, de la tot ce-am iubit ieș,
 De la munți, de la izvoare, de l'atîte scumpe nume,
 De la fiul meu: cu glasul unei lebede ce moare
 Cu blăstămul meu îmi cîntă cea din urmă-a ta cîntare :

Te ridică, te coboară ca a mărilor talazuri,
 În armonica-ți strigare spune glasul corbilor,
 Freamătul măcelăriei, tropotul fugarilor
 Și tabloul lumei nouă, în a sîngelui privazuri,
 Tot poporul în picioare—fără cîrma, fără cap
 Și a dreptăței roșii steaguri cum sub ceriū nu mai încap.

POEZIEA ROȘIE

Vino tu, copil' a Plebei, tu ce'n mîna-ți musculoasă
Steagul roș al rezvrătirei, l'ai purtat de atite ori,
Și căciula frigieană pe-a ta frunte maiestoasă,
Ca în marea rezvrătire, ai purtat nesficioasă
Sărutînd pe luptători.

Vino tu și mă sărută, imi rodește-a mea gîndire,
Spune trimbeței uitate glasul sfintei rezvrătiri
Și mă du pe-a tale brațe prin a luptei învrăjbire
Unde-i steagul negru-al foamei, unde-i foc și rezvrătire,
Unde-s morți, unde-s ciocniri!...

Pe îngustele pavele—unde-i lupta încleștată,
Unde-o mie sînt pe unul, unde morții sînt cu miî,

Unde 'n jurul unui petec din prăjina înălțată,
 Cu-a înfrîngerei mînie, luptă plebea sîngerată
 Cu femeî și cu copii.

Și poveștele frumoase a atîtora revolte,
 Pe-a ta liră viguroasă, îmi tot spune draga mea,
 Pe-a victoriei cîmpie sîngeroasele recolte,
 Gemetul ce-aû scos învinșii într'a temniților bolte,
 Cînd dușmanul învingea.

Și mă du, mă du, fetică, printr'a Rusiei largi cîmpuri,
 In Siberia de ghieață—unde dorm amicii miei,
 Unde furcele sînt dese și pe vale și pe dîmburi,
 Unde cresc fără 'ncetare a revoltei sfînte sîmburi,
 Unde oamenii sînt lei!...

Și mă du să vîd mormîntul unde unul lîngă altul
 Zac martirii noștri: fete, frați, moșnegi, copii, femeî,
 Toți voinici și plini de vieață, ce luptînd cu împăratul
 Au dat capul fără teamă, spre-a scăpă pe împilatul
 Care-ades a rîs de ieî!...

Oh! Sofia Perowscaia—ce sîntem noi lîngă tine?
 Umbre miei, lîngă fantoma unui mare urieș,
 Epigoniî rezvrătirei, viermî, copii cu inimî pline,
 Pe cînd tu vultanul mîndru ce s'avîntă 'n sferi senine
 De pe-a stîncilor virf pleș!...

Și burgheziî cînd vor zice la augusta ta cîntare,
 Că-s nebun, că-s roș de sînge și de luptă îmbătat

Tu cuprinde'-i în imensa și-a ta mîndră indignare
 Și zburînd—deasupra astor negre, strîmte lupănare
 Zboară, zboară ne'ncetat.

Zboară, zboară dintr'un capăt, până 'n celălalt de lume
 Și popoarelor le cîntă a distrugerei isprăvî,
 La palate pune focul și minează-le anume,
 Aruncînd formele-antice într'a luptei roșii spume
 Cum zvîrl morții de pe năvî.

Și poezii lîngă tine nu se tem de moartea crudă,
 Și de-abisul cel va face dărămarea vechei stări,
 Vom muri cu pacea 'n suflet, cu urechea noastră surdă,
 L'a dușmanilor insulte, la a morței neagră trudă
 L'ale lașilor ocări.

Vom muri—dară a harfei lungă, jalnică cîntare,
 Cîntecul sinistru-al foamei, cîntecul celor învinși
 Ca și clopotul de moarte va sună fără'ncetare
 Și la glasul lui scula-va din somn tarile popoare
 Mii de mii de mii de inși!

Și atunci—prin focul lumei, cînd cuptoriul iei gigantic
 Va turnă forma cea nouă, plin de zgomot și de fum
 Ca și paserea furtunei, |cū-a lui glas lung și titanie
 Va cîntă sfîrșitul crîncen a principului tiranic
 Ce domnește încă-acum!

DE ZIUA MEA

In jurul astei mese cînd stați cu toții roată
Urîndu-mi viața lungă și fericirea toată
Și împlinirea celor pe cari le doresc,
Iubiții mei desigur datoriū sînt a vă spune
Ce gînduri, ce dorințe, ce dragoste nebune,
Ce doruri, al mieū suflet, prietenī necăjesc.

Amor și rezvrătire ; în jurul astor punte,
In jurul astor țeluri înnalte ca un munte,
In jurul astor gînduri, ieū veșnic mă 'nvîrtesc.
Amor și rezvrătire : 'nainte de-a mea moarte
Să am și ieū ostașul din bucurie parte,
Să fiū iubit de dînsă, pe dînsa s'o iubesc !

Amor și rezvrătire : nu-mi trebuie vieată lungă,
Să las în omenire, amici, numai o dungă,

O urmă ce-o va șterge a focului zbucniri:
 Cînd lumea se dăramă, c'un zgomot surd de luptă
 Statua libertății nebun cine-o insultă,
 Și-i laș, cel care fuge departe de ciocniri.

Știți voi ce'î fericirea prietenii pentru mine,
 Ce zile socot sfinte, poetice, senine,
 Știți voi ce vraună în lume și cum aș vrea să mor:
 A luptei zingăneală, ie traiul mieu poetic,
 Să duc un steag prin gloanțe, al foamei negru petec
 Și trîmbiță de-alarmă prin rînduri de popor.

Străpuns de mîi de gloanțe, cu trupul numai sînge,
 Cadavrul mieu să scuipe, tiranul ce învinge
 Și trupul mieu să-l poarte învinșii ca drapel,
 Pe iel să fie lupta amară și cumplită,
 O stafie să fie figura mea ciuntită
 Călăilor slugarnici, corbii negri de măcel.

În veci să fiu cît lumea va fi încă robită
 Semnalul rezvrătirei și-a bravilor ispită,
 Pe groapa-mi să s'adune voinicii ce-au ramas,
 Pe groapa-mi să oprească trecutul a lui turmă,
 Pe groapa-mi să plînteze reduta-i cea din urmă:
 Aproape de-a mea groapă și cel din urmă pas!

Și-atunci cînd omenirea în sînge botezată
 Își va croi dreptatea și fericirea toată,
 Cînd nu-or mai fi învinșii și nici învingătorii
 Cînd totul se va scurge în albia-i ferice

Cînd cinstea și cu munca stăpîni vor fi aice
 Și viermii parazitici strivindu-i muncitorii,

Cînd vor muri moșnegii de moartea lor cea bună,
 Pe-a muncii frunte aspră, a rozelor cunună
 Și dragostea reală ce am cătat în lume,
 Cînd dalba fericire voioasă și voinică
 Cu brațe musculoase, cu față de fetică
 Va spune omenirei a păcei gîngaș nume,

Cînd cruda bătălie, cu roșă ieii zăbală
 Pe cîmpuri azvîrlită nu va mai da năvală
 Și leșul ieii pe nimeni în lume n'a spăria
 Cînd s'or juca copiii cu oasele-i albite
 De-atîte suferințe și lacrimi stropite
 Și'n cornul bătăliei cînd șoarecii vor stă,

Atunci iubiți prieteni să fiu uitat de lume
 În noaptea veșniciei să întru cu-al mieu nume
 Căci pentru omenime voiu fi fără folos,
 Atunci numai atunce, a trupului mieu oase
 Să dea la viermii mîncare și florilor miroase,
 Atunci să întru 'n pacea lumescului colos.

Să treacă omenirea, mergînd la serbătoare
 Pe groapa mea umplută de tainica uitare,
 Să treacă sprc-a se duce voioasă a serbă
 De ziua rezvîrîtirii și-a deșteptării oară
 Și nimeni să nu știe sub iearba cea ușoară
 C'a fost odată trupu-mi întins în racla sa.

Și dacă știu prietenii că groapa cea obștească,
Că varul o să roadă cu gura-i dușmănească
Și trupul mieu și-al vostru, voi toți cîți veți lupta
Și dacă nimeni poate din trupu-mi nu va face
Stîndardul rezvrătirei saū steagul alb de pace
Și dacă știu că morții în veci se vor uita.

Lasăți-mi mîngîierea acestor dulce visuri,
In viața mea de lacrimi îmi trebui aste rîsurî
Îmi trebuie speranța s'o văd rîzînd voios,
Lasăți-mi mîngîierea, că sînt cu glasul mare,
Că voiū purta ieū steagul de chin și răzbunare
Și voiū muri ca bravii, voinic și glorios !....

Paris, 1882.

LA MOARTEA LUI B. CONTA

Nu, se vede nu există în voi umbră de rușine:

V'a plătit ocărmuirea—și ca corbiți ați sosit

Ca și cîrdul lung de cioare ce dau busna pe-un biet cîm

Făr'să'ntrebe de-î catolic, botezat, împărtaşit...

Ast-feliu voi ați luat sfiștocul și veșmintele pompoase

Și pe-acel ce toată viața contra voastră a lucrat...

Cînd din iel nu mai rămîne de cît cărnuri reci și oase,

Cînd știți bine că nu poate din nou fruntea să-și rîdice

Și cu vorba-î, ca un trăsnet peste capu-vă să pice,

Voi cadavru-î fără vieață îl mînjiți nerușinat!...

O și nimene de sigur, cu toiagul indignărei

Nu se scoală să gonească pe acești profanatori

Ca Iesus—să-î dea afară din convoiul îngropărei
 Moartea ta ca și vieața să apară ca surori!
 Ear tu care iești țerină, de-ai putea ieși din raclă,
 De-ai putea să spui o vorbă, drept funebrul tău cuvînt,
 De-ai putea din nou aprinde a vieței stînsă faclă
 Ca și mine pe-a ta groapă te-ai sculă drept în picioare,
 Ca și mine protesta-vei—zîbind plin de indignare
 Pentru acei ce n'aũ curajul să respecte-al tău mormînt!

Dormi în pace!... îți rămîne după moarte, altă vieață,
 Nu—popimea—turmă proastă, îți va șterge lucrul tău,
 Nu—acei ce te insultă, cînd nu iești cu iei de față,
 Nu vlădica cu-a lui mitră, te va da lui D-zeu;
 Noi—acei ce-am supt din tine, al științei dulce lapte,
 Noi—copiii necredinței—noi ateii svinturați
 Noi—nebunii, ce ca tine ne-am-dus poate mai departe
 Cum zbor puii de aquilă—cînd au aripile 'ntinse
 Cînd simțesc că ard întrînșii doruri sînte și nestinse,
 Cînd de cuibul cel molatec se simțesc îndepărtați...
 Noi-pe groapa ta deschisă—îți dăm tot ce se cuvine
 Noi—obscurii tăi prieteni—noi a lumii rezvrătiți
 Protestînd cu indignare, remînem singuri cu tine:

Cei din urmă—ai tăi prieteni nu-s miniștri, nu-s plătiți.

Stefan

LA STATUA LUI STEFAN CEL MARE

Salonul din 1882. ✓

P A R I S

Pintre operele artei—tu moșnege stai călare,
Dominînd cu-a ta statură pe tovarăși-ți ciopliți :
Nu te teme; nu-s de-aceia ce ați lira de vînzare
Nici nu am la îndămină fraze mari și foc bengalic.
O n'ăi grijă ieu. Pegasul—Epopcia n'o să 'ncelec
Ca să cînt a tale timpuri și-a ta barbă 'n furculiți.

Îți dau pace voivode : nu sînt ieu—Academia
Ce în frunte cu Urechie, din străinul tău mormînt,
Desgropîndu-te cu fală și-a gătit bărbieria,
Nu sînt ieu de-aceia cari barba ta să profaneze,
Să te'nbrace fără voie în veștminte poloneze :
Barba, fală—a ta vreme, nu te teme n'am să cînt.

Astă-zî numai cînd văzut'am—bronzul tău cuprins de fală
 Voivode mi-am dus gîndul, l'ai tăi ciocli buni de cap,
 La bărbierii academicii—ce fac carte, din spoială,
 Ce de barba-ți dubioasă într'o lume nu incap:
 De copil în orî-ce carte te-am văzut tot scris în mare,
 Toate faptele din lume le-a'ncărcat pe-a ta spinare
 Voivode—nu-s istoric—și din fire 's slăbănog
 Sub atîta greutate—ași cădea ca un olog

.....
 Zeu te plîng, te plîng din suflet căci vr'un clownu-ca Ureche
 În istoria umană n'a să-ți afe o păreche!
 Iear harpistu-i Macedonschi—în vr'o „Vieață de apoi“
 Drept alături te va pune—cu ai Troiei vechi ieroi.

CĂTRĂ SĂRĂCIE

Sărăcie, Sărăcie
Blăstămatu-te-am ieū oare
Cînd cu buza-ți arzătoare
Sărutări gîtul și fruntea,
Și de mîină mă duceai
Ca să trec în grabă puntea
Unui traiū de vijelie
Sărăcie, Sărăcie?...

Sărăcie, Sărăcie
Să fii bine cuvîntată;
Fără mamă, fără tată,
Dus de vițiuri, dus de rele,
De-ai desfrîului iuți cai
N'am mînjit zilele mele
Bindu-ți apa ta sălcie
Sărăcie, Sărăcie!

CATRA SARACIE

Sărăcie, Sărăcie

Cu-al tău vin, plin de acrime

A avuților lungi crime

Le-am udat și blăstămat

Și sărac, purtat de grijă,

De puternicii insultat

Pentru'n țel vieaț'am dat....

Ducînd fruntea cu mîndrie

Sărăcie, Sărăcie !

Sărăcie, Sărăcie

Ai păzit a mea onoare

De ispita 'nșălătoare....

Și de viții ai păzit....

Cînd prin glasul lung de spijă

Anunța-vor c'am murit

Ca un geniū mult iubit

Chipul tău-deasupra-mi fie :

Sărăcie, Sărăcie !

SPLEEN

Ce am, ce am, ce am?
Ca vita pusă 'n ham
Duc astăzi după mine,
Schilodul mieu urit
Poem alcătuit
De rele și de bine

Ași vrea—ășī vrea să zbor
Cu aripī păn' la nor,
Din nor să zbor la soare
Din soare 'n nesfirșit
Și-apoi?—Ne conținut
Să-mī duc a mea zburare.

Ași vra țite de fete
 Și negre și lungi plete,
 Vieață fără rele,
 Corupția meschină,
 Beția de vin plină
 Cu fete tinerele.

Ași vrea să mă sărute,
 Cu buzele lor multe,
 Ași vrea—ași vrea—ași vrea
 Să am în crieri pace
 Și tot ce minței place
 Acî 'nnaintea mea!...

Căci vieața mi-î urită
 Și șchioapă și 'nnegrită
 De-a relelor funingeni;
 De mult sînt hoit și vierme
 O tidvă care geme
 Din buze fără gingeni.

Prin groasele volumuri,
 Cat lumei, nouă drumuri
 Și nu găsesc ce voiū,
 Un dor mereū imi roade
 Gîndirele-mi schiloade
 Și planurile noi.

Oh! vino! rezvrîtire
 In roșă ta prostire

Mă leagănă puțin,
In valurile tale
Spălă-voiū a mea jale
Și dorul mieū hain!

Vin, tu dragă Marie,
Chip blînd—iubire vie,
Amorul—traiful mieū,
Pe pieptul tăū femee
A reului idee
S'adorm cu gîndul reū!...

Mișcare—acțiune
Traiū—revoluțiune,
Amor și vâlmașag
Veniți în fuga mare
Pe căi de zbuciumare
Veniți—veniți—cu drag.

Ce am—ce am—ce am?
Ca vita pusă 'n ham
Duc astăzi după mine
Schilodul mieū urit
Poem alcătuit
De rele și de bine!

GÎNDIȚI

4

Gîndiți voi că nu-mi place
A cîmpurilor pace
Și flori și grîul copt
Și lanuri și livede
Și lunci cu haină verde
Și-al fetelor drag port?

Vieța cîmpenească
Voinică țerănească,
Cîmpiea 'n liniștire?
Gîndiți voi că adese
In miriștile dese
N'am dus a mea gîndire?

Că n'ași vrea în cîmpie
Prin iearba cea verzie
Să-mi pierd de urma mea
Și'tins mereu la soare
Lăsînd viersul să zboare
Să uit de viața grea?

Să uit de strîmtorime,
De luptă, de mulțime,
De fum și cafenele,
Să sorb în lăcomie
Mirosul de cîmpie
De flori și de vâlcele?...

Oh! ce? nu-s ieși ființă
Cu gînduri, cu dorință
Cu 'ntinse idealuri?...
Și cum n'ași vrea în cîmpuri,
Pe vale și pe dîmburi
Să las a vieții valuri?...

Cum am văzut o dată
O neagră desfrînată
Tîrînd prin lupănare
Slăbitele ieși forme
Sucite și diforme,
Cu sinu 'n spînzurare,

Cum dînsa avea doruri,
Ce-ades veneau în coruri,

S'o ducă 'n depărtare.
 Sub tropicele calde
 Și traiul ieî să scalde
 In firea 'ncîntătoare.

Ca dînsa 'n nostalgie
 De multe ori re'nvie
 In mine doruri sfinte,
 De cîmpuri și verdeață,
 De pace și dulceață,
 De-a apelor cuvinte....

Dar tot ca dînsa dorul
 Iși iea îndată zborul....
 Ca iea în lupănar...
 Remîn—să-mî tîrîu lanțul
 Plîngînd—să'ncep iear danțul
 Presentului barbar!...

Ca dînsa - rîd de lume,
 De tristele ieî glume,
 Ca dînsa rîd și plîng,
 Sub masca veseliei
 Duc chinul rușiniei
 Și doruri ce se stîng

Și'nuntru de cetate
 Remîn cu mîni legate
 Să lupt, să plîng, să rîd
 Să-mî duc prin lumea toată

O vieață dezgustată
Și un trup uscat și hîd !....

Gîndiți voi că nu-mî place
A cîmpurilor pace
Și flori și grîul copt
Și lanuri și livede
Și lunci cu haina verde
Și-al fetelor drag port ?...

Paris, 1882.

LUMEA MOARTĂ

Oh! naivî în gîndul vostru,
V'a trecut ideea oare
Că sătui de gîndul nostru
Și orbiți de-a lui splendoare
Noi—cu'n vis ne-am mulțami !
Credeți voi că dac 'am ști
Că—durerea-î soarta noastră
Și plăcerea soarta voastră
Cît pămîntul va trăi...
Am ținea noi lumea 'n spate
Ca giganticul Atlas
Ne zvîrlind'o mîni departe
Ca pe hîrbul unui vas ?
Căci de ce am trăi oare
Pe acest glob mic de pămînt,
Cînd durere și plînsoare

Nedreptatea zdrobitoare
Ie din leagăn la mormînt !

Pentru voi ie numai lumea :
V'am lăsa-o și din iea
Ne-am tot duce trecînd culmea :
Astei vieți—atît de grea,
Saă cuprinși de indignare
Am mina-o și rîzind
Am trimete-o la primblare
Ca o crudă blăstemare
Cătră ceriul vostru blînd...

Cu făptura lui stupidă
A lui față am lovi
Și prin calea lunei vidă...
Ca o boambă am porni...
Ne-am tot duce—duce—duce
Printre sistemî și planeti
Cum să duce—un cîntec dulce
Spus pe harfe de poeți !...
Am scăpă de nedreptate,
Voi de noi și noi de voi,
Și'ntr'a morței largă parte
Toți vom fi frate cu frate
Morți pe cîmpul de război...
Și'n a Haosului pace
Pe-a veșniciei poartă
Se va scrie : „Aici zace
Lumea moartă !...“

COMUNA DIN PARIS

Învins ierâ Parisul și micul om Thiers
Credea orașul lumei din fața lumei șters,
Sub talpa lui strivită canalica din tină
Învins iera Parisul și 'ncununat de foc;
Dar ~~hidra~~ populară cu armele în mină
Gigantica ieii frunte purtînd din loc în loc,
Retrasă în foburguri pe 'nnalte baricade
La faclă urieașă a tîrgului ce arde
Jurase că să-și vîndă cam scump vieța ieii.

In bluza lui albastră poporul plin de tină
Cu furia miniei și focul disperării
Ne cîrmuit de nimeni—flămînd—cu mintea plină
De dorul de-a învinge, de dorul răzburării

Își așteaptă sfârșitul sub grelele pavele,
Sub talpa versaileză—sub chinurile grele
Batjocorit ca cîinii, cu fete și femei.

In fie-care stradă înrările închise,
In fie-care casă poporul hotărit,
Copiii la pavele urcînd neconținut
Și sus pe baricadă stă flamura destinsă
Drapelul roș de sînge—de glonțe bortelit...
Învins ieră Parisul—dar hidra tot se zbate
Cu sinul plin de rane, gigantica cetate
Iși scuipe 'n fața lumii blăstămu-î hotărit

Și frate lingă frate, și tatul lingă fiu,
La sinul mamei moarte, copilul încă viu,
Și cușma frigideană de glonțe bortelită,
Și gura de cartușe în negru—roș boită,
Poporul care fuge, poporul care luptă
Învinsul care moare, călăul ce insultă
Și tunul—și strigarea și trîmbița ce sună,
Bețica de-a învinge, bețica de învins
Sub negrele ruine logodnica nebună
Cătînd pe comunardul sub dînsule cuprins!

Iear sus pe baricade Comuna care moare
Și ncins cu-a lui eșarpă, măreț, sublim, tăcut
Un om care-și așteaptă—al morței roș minut...
Le albă a lui barbă de fum acum cernită,
Senin îi e obrazul de vreme îmbrăzdat
De-asupra lui se mișcă de vînturi fluturat

Drapelul rezvrîtirea ce'n haina-î bortelită
 Cuprinde 'n cet moşneagul... şi pare-că ar vroi
 De gloanţe apărindu-l—în iel a-l adormi...

Şi tunul bubueşte şi oastea dă năvală.
 Un fum cuprinde totul pe 'nvinşi, pe 'nvingător...
 Şi-un strigăt se aude din gura tuturor...
 Invinsă ie acuma cetatea colosală!..
 Şi-apoi tăcerea morţii—Parisul care arde,
 Şi strigătul de moarte, şi pasul greu de garde
 Şi luna ce priveşte curioază pe pămînt
 Şi sus pe baricade moşneagul roş de sînge
 În steagul rezvrîtirea cu moartea logodit,
 Pe trupul libertăţii Progresul care plînge...
 Şi sus încins de lauri călăul liniştit.

Invins ie-acum Parisul, duşmanul a învins
 Şi crepul negru astăzi drapelu-î a încins
 Căci ordinea triumfă şi se lăţeşte 'n stradă
 Sub roatele-î de crimă, sub pumnul ieî barbar
 Strivind oraşul lumii încins de baricade.
 Femeile cad snopuri şi copilaşii cad
 Scâldaţi ca într'o baie în sîngele lor cald
 Murind şi roşi de sînge sub talpa ostăşească...
 Scuipaţi şi'n pinşi de săbii, de-al laşilor crud ris
 Şi mama şi copilul, murind, răcnesc: „Trăească
 Comuna din Paris!“.

FRAGMENT DINTR'UN POEM

Se iubeaŭ. Intăiaea vorbă ie și 'ntăia mea prostie.
Ciți poemul arunca-vor, căci vor zice cu despreț :
Vorbe, vorbe și iear vorbe, vechituri fără de preț,
Te cunoaștem noi, poete, că n'ai foc în poezie,
Că faci parte din pleiada cîntăreților lunatici
Ce de veacuri spun de stele și de flori și de păduri
Slabi, cerșind a lor podoabă din sărmanii poeți clasici
Invălesc cu-aceste zdremțe a lor trup de stîrpituri.
Haine vechi, trupuri oloage v'ați trăit vieața-aici
O nevolnici ai cîntărei și ai artelor pitici
Nu vedeți că lumea doarme linga muza voastră slabă
Că aduceți tot aceea, ce atîția aŭ adus,

Că pe trupul astei moarte în zădar spoical'ați pus,
 Că 'n zădar pe trup îi puneți strălucita laticlavă ?
 Că femeea, fără vină, ce sub pană v'a picat
 Printre fauni, printre nimfe, printre stele 'n veci n'a stat,
 O ne spuneți, ce greșală are iea 'nnaintea voastră
 De-o zvirliți în fața lumii, cum din baie ar ieși.
 Zugrăvindu-î trup și piele, în gândirea voastră proastă
 N'a trecut ideia oare că nu-î probă de-a iubi
 Când dați altora aceea ce păstrează fie-care,
 Pe iubita voastră goală aducînd'o 'n lumea mare ?

Inceputu-î greu. Cum oare să încep ^{asta} de-odată ?
 Cetitoriule iubite, aibî răbdare puținel
 Și mă jur, îți dau cuvîntul că'n poema-mî înjghebată,
 N'ai să vezi nici lac, nici lună, nici zefir încetinel.
 De iești pudic—fii pe pace, n'am să-ți cînt pe Sulamita,
 Dar ca 'n sala de disecții de'î strîmbă puțin din nas
 Vina nu-î a mea de sigur : cînt, descriu, blăstem, atîta
 Nouă păseri călătoare astă-zi numai ne-a ramas.
 Ca Musset, voiü bea din cupa poeziei mele numa,
 Și copil al omenirei voiü bea acrul ieï oțet.
 Oh ! cîntînd a lumii rele, vom sorbi 'npreună spuma
 Astei viețe otrăvite, astui veac mîncat de rele,
 De veî fi în gînd cu mine, saü protivnic țintei mele
 Cel puțin veî ști atîta—că-s om noü, de nu-s poet...

Știu bătută ieste calea unor dragoste trecute
 Unor tipuri mincinoase ce'n pruncie ne-a'ncîntat
 Cînd setoși de ideale și de lucruri nevăzute
 Noï, cu toții între tîmple lumea—noastra'm înjghebat.

Scepticii azi, bătrîni la suflet, cu scalpelul realităţii,
 Săturaţi de visuri albe, desecăm ori-ce avînt
 Şi întocmai ca moşneagul stors de suc tineretei
 Intorcînd a lui privire spre-a trecutului mormînt,
 Dacă gîndul lui mai poate să s'avînte 'n viitor
 Vede strîmtul vieţii sale lîng'al vremei veşnic zbor.

✓ Ast-feliu noi cătam o cale, căutăm o lume nouă
 Alte note sunătoare într'al lumei sarbăd cînt
 Şi lăsînd în părăsire pe cîmpie alba rouă
 Mîna 'n mîna cu ştiinţa îmbrăcăm al iei veşmînt,
 Părăsînd pe ceriuri luna ca să-şi plîng'a iei iubire,
 Ne-afundăm în adîncimea omeneştilor sîmţiri
 Şi 'ntr'o lume rezvrîtită sîntem soli de rezvrîtire,
 Cîntăm lumea ce se naşte sub a lumei risipiri.

Rezvrîtire, Rezvrîtire! îngîna-vor cetitorii:

Lumea nouă ce ne-o cîntă ast poet lipsit de crieri
 O cunoaştem: vorbe goale ce ne cînt rezvrîtitorii,
 Şi aşteaptă-te de-acuma la vr'un sistem economic,
 Nu-î mai bine să cafi vremea cum o spune la gromolnic,
 Decît timpul să ni-l pierdem mistuind ast-feliu de scrieri.
 Şi băcalul—ceafă groasă, cu bancheriul jîdanatic
 Aruncîndu-mă în coşniţi voiū sluji ca mulţi poeţi
 A 'nvăli răhat şi icre şi boreane cu dulcetii;
 Până cînd setos de-a scrie vr'un biet critic mai selbatic
 Va umplea întregi coloane, cu condeiul forfecînd
 Munca mea cu greu ţesută din veghierii şi lacrimi poate
 Îmi va spune că zadarnic cînt mizeriile toate,
 Că-s zolist, că-s pornografic, că-s mîrşav poet de rînd
 Şi librării din fereastră mă vor scoate cu ruşine
 Şi vînat voiū fi prin case de bunice şi părinţi

Colbul vremei, cu-ai lui șoreci, cum rod viermi pe-un biet cine,
 Îmi vor roade fructul veșted unor lungi strădănuinți.

Oamenii noi, o scoală nouă, va strigă Academia,
 Invalizii cugetărei ce domnesc prin facultăți
 Rezvrătire literară când avem noi poezia
 Când Mircească ciocărlie, ne-a cîntat de-atîte dăți.
 N'avem noi poeți celebri? N'avem noi pe Eliade?
 Epopeia săvîrșită, Mihaide, Traianiade?

Vii tu mîrșavă insectă să mînjești cu-a tale bale
 Laurii cei mai iluștri ce-ai găsit când-va în cale,
 Și de sus, de sus din templu va tună mărețul Joie
 Tot Olympul, tot Parnasul, va tuna 'n potriua mea
 Și sărac și fără vază, voiū sfiși ca bietul Poë
 Căpătînd în loc de nume a spitalului saltea.

În zădar smerit le-ași spune, că Mirceana ciocărlie
 De ne dă „Cloșca cu puii“ și-a perdut cu totul glasul
 Că, departe de pe frunte-i să-i zmulg astă-zî cu minie
 Tot ce-un veac i-a dat: mărire, nume, glorie și florî,
 Că departe să ieau piatra ca s'arunc în cei din urmă
 Daū Cesarului aceia ce cu drept ie-a lui Cesar
 Daū bătrînilor aceia ce cu drept ie-a bătrîneței
 Dar cu-aripele întinse nepăsîndu-mî de ori-ce turmă,
 Nepăsîndu-mî că în zboru-mî voiū cădea ca și Icar
 Merg ca vulturul prin nourî, drept copil al libertăței.

Ce vă pasă vouă inimî văduvite de simțire,
 Voi ce 'n cercul strimt al lunei vă mișcați nepăsători,
 Rideți voi de-aceia cari și-au pus gîndu 'n omenire—

De nebunii fără minte ce trăesc rătăcitori
 Pentru 'n gând, pentru 'n caprițiū, pentru 'n dor de aer liber ?
 Ce vă pasă, voi piticii, voi bacalii strîmți la minte,
Voi boerii muerateci ce jertfiți mereu lui Liber
 Ce vă puneți fericirea în femei și în veșminte,
 Ce vă pasă, voi aceia care veșnic tot mînjiți
La hîrtie toată ziua, voi—nemernice peniți?
Voi aceia ce la cîrmă stați mereu cu fruntea creață
Amuțind căteii voștriî contra celor cari vor
Să vă iea din mîna țîța despoiatalui popor?
 Nu; in certele mîrșave, ce vă ieau întreaga vieță
 Rîdicați pe-acele spete ce sînt totul pe pămînt
 N'auziți măcar, o voace, ce mereu, mereu se urcă,
 Glasuri surde și blăstămuri, pasuri largi, loviri de furcă
 Nu simțiți cum bate groznic a răscoalei aspru vînt?
 Ce vă pasă, dacă astă-zî îmi ieaū zboru 'n altă parte,
 Ce vă pasă cu aripa de încerc, să zbor mai sus
 Ce vă pasă de-oiū ajunge decît alții mai departe
 Saū cu-aripele stîlcite voiū cădea? Vă temeți oare
De pe frunțile pleșuve să vă ieaū orî-ce splendoare,
Voi, ce toată ați adus-o contrabandă din Apus?
 Știu—sînteți faliți la carte, cum sînteți faliți la minte,
 In scufica neputinței, tidva voastră învăliți
 Dar lăsați ca viitorul să se 'ndrepte înnainte
 Cînd vom fi moșnegi fiți siguri ne-om retrage osteniți.

O priviți cum doamna Y infurieată-î azi pe mine.
 Incepînd cu 'ndrăgostirea, am ajuns prin rezvrîtiri
 Iea ce sigur socotise, că voiū zice ca orî-cine
 De „cosițe unduloase piepturi, calde și divine“
 Și cîntîndu-î adulteriu să-î aduc drept musafiri

Vr'un galant cu ochi de sticlă, lins, gătit, pomăduit
 Ce pe scara de mătăsă, la drăguța-î s'a suit
 Să înșir la vorbe goale, în ietacul plin de noapte,
 Să fac luna să-și trimeată gratis focu-î liniștit
 Și sfârșind cu foc bengalic să-î aduc pe neașteptate
 Cu pumnariul plin de sînge vre-un bărbat nenorocit.

Chiar și popa Alexandru ridicînd urît sprinceana:
 „Rezvrîtirea merge una cu nebuniî antehriști“
 Și pe gînduri pre-a sfințitul, ridicînd în brîu pulpana
 Va porni ca să întrebă profesorii plin de carte,
 Cu vlădica sfătui-va și—aruncîndu-mă departe
 De popimea cobitoare voiî fi pus printre—ateiști.
 Vre-un director pravoslavnic pedepsi-va pe scolariul
 Ce-l va prinde că cutează să citească tot ce-am scris,
 Cartea mea va fi oprită ca să vadă Seminariul,
 Pentru școalele de fete voiî fi sigur ca proscris.

Nici măcar n'o să am parte la vr'o „cruce sclipitoare“
 Pe cînd alții fac avere scriînd ode la regine
 Și urcînd în slavă „tronul—suveranele destine“
 Se trezesc ținînd paltonul vr'unui vajnic de ministru
 Ce cultura românească vra s'o treacă peste Istru
 Ca să fim noi Occidentul bulgăreștilor popoare.

.

LUI IOAN NĂDEJDE

Să ne facem datoria,
Ce va fi se va'ntimplă:
Vom cădea său triumfa,
Gloria saŭ calomniea,
Binele saŭ sărăciea
Vom avea !

De nebuni vom trece-poate
Și pe uliți arătați
Pietruți și insultați,
Saŭ drapelul roș vom scoate
Saŭ 'nainte crud de moarte
Fi-vom luați

(Dar semînța remînea-va
 Și va crește, tot va crește
 Cum pojarul se lățește
 (Cum se urcă 'n plîntă seva
 Rodnică ca mama Eva
 Din poveste !...

Și va crește, arbor mare
 Invălînd întreg pămîntul
 Adumbrîndu-ne mormîntul
 Printre frunzele ușoare
 Ascultă-vom cît de tare
 Cîntă-vîntul !..

Pe-a lui crengi—păseri voioase
 Soli de bine-vestitori
 Vor cînta la cîntători...
 Și cu voci melodioase
 Ne vor spune yești frumoase
 Uneori!...

Să ne facem datoria
 Ce va fi se va'ntîmplă
 Vom cădea său triumfă
 Gloriea saŭ calomniea
 Binele saŭ sărăciea
 Vom avea!

UN POEM

Să am talent puternic și geniul poetic,
În loc haina cea veche s'o cos petic cu petic,
În loc a mea gândire s'o tîrii pe pămînt,
În loc să mă cule veșnic cu această prostituată
Ce azi sărută unul, pe altul mîni sărută
Și-al cărei pat slujește cîntărei drept mormînt.

În loc să-mi tîrii viața prin aste lupănare,
Cu-aripa urieașă m'ași duce'n lumea mare,
M'ași pierde'n Nesfîrșitul acestui Univers
Și-acolo privind mersul lumeștelor sisteme,
Pe-aceste urieșe și nesfîrșite teme
Cîntare-ași al naturei, al lumei veșnic mers.

Și-acestui mic grăunte ce-i zic și lumea noastră,
Mai mic de cît steluța din bolta cea albastră

I-ași spune o poveste de moarte și de traiu,
 Și soarelui gigantic i-ași spune la ureche
 A morței și-a recirei poveste-atît de veche
 Și-a lui nemicnicie i-ași spune astui craiü!...

Apoi rîzind sarcastic de luptele-omenirei
 Ași povesti sfärmarea și închegarea firei.
 In jurul unui soare de ghieață și-acum mort,
 Ași arătã pãmîntul făcîndu-și a lui roatã
 Purtînd pe-a lui spinare pe omenirea moartã...
 Cum leșul unei nave tälazurile port...

Și veșnica schimbare din firea nesfîrșită
 Ași zugrăvi-o lumei cu-o mînã iscusită;
 - Aceea-și tragedie jucată ne'ncetat:
 Sfärmare, închegare, vieață și-apoi moarte
 Și'n urmă re'nceputã mereu aceea-și parte:
 Piesă-adevărată ce lumile-au jucat!

M'ași pierde printr'o lume de urieși bälauri,
 De mastodonți și mîndri și mari Ihtiosauri,
 Zburînd pe-aripe vr'unui gigant Pterodactil
 Și-ași asistã la lupta giganticã, meschinã
 Ce a purtat cu firea a omului juvinã
 Iel-al fatalitãței nemernic, slab copil.

Și ași cîntã amorul acestor lighioane,
 Măreț, sublim, gigantic, selbatec; la cucoane
 Le-ași spune cum iubit'aũ strãmoșii D-lor,
 Le-ași arătã prin codri maimuțele ușoare

Făcînd mereu la versurî, curtînd pe domnişoare
Lipsiţi de ochi de steclă, lipsiţi de fracul lor.

Aşi duce'n astă lume a noastre goale forme,
Le-aşi arătă amorul lipsit de uniforme,
Maimuţa alegîndu-şi pe scumpul maimuţoiu
Cu ochii plini de fulgeri, cu urieşe spete
Ca'n luptă să învingă pe cele lalte cete
Şi-apoi să-şi facă dorul, sfîrşind crudul războiu!..

Nu sînt acolo case spre-a obşteî desfrînare
In care pentru aur ie trupul de vînzare
In care se corumpe femee şi bărbat
Şi care din pruncie pe frunte-ţi lasă încă
Pecetea desfrînărei şi neagră şi adîncă
Ce nimene n'a şters'o, ce vremea n'a spălat!

Le-aşi arătă natura şi fără frunzi de vie
Rîzindu-mî de această scîrboasă ruşinie
Ce învăleşte totul ce'n lume ie mai sfînt;
Şi'n loc s'aspir putoarea alcovurilor cari
Sînt una cu acele ce sînt prin lupănare
Aşi rumpe manta falşă acestuî falş pămînt.

Aşi spune şi prezentul, trecutul, viitoriul
Şi iear acelea-şi faze schimbînd din nou decorul:
Robie, bătălie, victorie şi moarte
Eterna undulare din nesfirşitul vieţei
Pruncie, bărbăţie şi greul bătrîneţei
Mişcîndu-se în cercul ce î zic fatalitate.

Dar geniul poetic nu-l are a mea frunte;
Nu sînt de cît movilă în loc să fiu un munte
Și altora le vine această datorie
Pe mine mă atrage în luptele din lume
Lumeasca datorie și al dreptăței nume
Cîntarea biruinței saū cîntecul robiei.

În uraganul veșnic ce suflă'n omenire
Grăunte de țerină mă duc fără de știre
Acolo unde vîntul își poart'ăi lui copii
Și suflul bătăliei de trece pe-a mea strună
Iea cîntă sub suflarea'î cîntarea ce resună,
Cum sună glasul morței, flămîndeî sărăciî.

SPARTACUS

Atlet cu mușchi de criță din vremile bătrîne
Ierou al rezvrătirei, voinic între voinici
Spartacus las gîndirea să meargă în spre tine,
Spartacus tu eroul-eroilor anticî

Murit'aî ca vitejiî cu sabia în mînă
Stăpîniî tăî în lanțuri nu te-aî putut ținea
Frumoasa libertate, a lumelor stăpînă
In scurta ta vieață a fost iubita ta!

Cum arătat'aî lumeî ce iese libertatea,
Cum robii sînt în stare să lupte ca eroi,
Cum pălmuit'aî groznic, sublim anticitatea,
Spartacus-omul plebei-pe oamenii de soiî!...

Zădarnic în spre tine a Romei legioane
Porneaŭ să te înnece în sîngele-ți fierbinte
Căci tu duceaŭ în contra urdiilor dușmane
Stindardul libertăței și-a tale jurăminte ;

Iele-și duceaŭ robiea, rușinea, înjosirea,
Tu gloria, dorința de moarte sau de traiŭ ;
Iele-și duceaŭ stindardul cu vorba : umilirea ;
Tu steagul roș de astă-zî, al foamei jalnic graiŭ !

De-aceea l'al tău nume smerit plec a mea frunte
Cu toți ai miei tovariși din vremile de azi...
Cum stîncele din vale salută 'nnaltul munte
Te salutăm Spartacus-străbunule viteaz !

UN RESPUNS

Iubiții miei prieteni, tovarăși din pruncie,
Ce-mă spuneți ne'ncetat
De ce trăiesc departe de orî-ce bucurie,
De ce în veci stați singur, de ce în sărăcie
Nu plec la nimeni fruntea și mîndru'n veci am stat ?

Să vă răspund: în lume cînd nu găsesc plăcere
Ce m'ar înveseli
Cînd aflu pretutindenî venin, amar și fiere
Cînd totul ie o maseă și cînd frumosul pierе
De'ndată ce de-aproape măi bine-l poți privi,

Cînd lumea ie un haus, lăcaș de nedreptate
 In care reu-î bun,
 In care-onestul pierde, ne-avînd dreapta lui parte
 Din bunurile vieții ce omului sînt date,
 Cînd înțeleptul trece drept prost sau drept nebun.

Să știe astă lume a mea desprețuire
 Desgustul mieu nespus.
 Să strige ca o fiară, să muște cu 'nvrăjbire
 Să mă socoată rege sau plebeian din fire,
 Nu-mi pasă; a mea frunte ținea-voiū veșnic sus!

De cît cu lașitate să lingușesc pigmeii
 Poronca să le-ascult
 Umbla-voiū rupt mai bine; pe undele nevoiei
 Plutesc și fără dînșii, de ce atunci mișei
 Să-i tămîiez? De aceea nu-î laud, nu-î insult...

Sînt om, și'n a mea cale voiū trece înnainte
 Ca vulturul zburînd
 Și liber ca și dînsul, cătușa, cînd voiū simte
 Saū voiū muri sub dînsa saū viū printre morminte
 Voiū trece—astă lume mereū desprețuind!...

Să bată sărăciea la ușa mea stărmată
 Dar nu voiū bate ieū
 La poarta lor; să sufle furtuna înghețată
 In recea mea odaie și moartea chiar să bată
 Nemic nu mă va face să-mi las desprețul mieu.

CONTRAST

Sun clopotele toate și muzicele sun,
Cortejul trece mîndru cu popî și cu mulțime
Faitoane aurite, bogați și nobilime
Căci mortu-î boieriū mare, avut și de neam bun!...

Priviți ce de măi prapuri, cordele funerare,
Ghirlânzi de imortale și flori cusute'n aur;
Popimea îmbrăcată cu-al templelor tezaur
Și cîntece și plinset, căci mortu-î boieriū mare!..

Se laud a lui fapte, a lui mărinimie,
La ceriuri se ridică pompos, numele lui
Și popii psalmodează și'mprăștie tămîe
Căci—mortu-î boieriū mare : cînt baniū mortuluī!..

Și'n țerna scormolită, de ciocli și de popi
 De-alor deșertăciune un vierme hidos râde ;
 La toți de o potrivă le ie amic și gîde,
 Căci nu sînt viermi mai nobili în sinul negrei gropi..

Și clopotul mai sună slab, trist, fără putere ;
 Un alb secriu de scînduri purtat de doi amici
 Și-un popă ce-abiea cîntă și o mumă în durere :
 Ieată cortejul celor, ce nu-s avuți—ce-s mici!..

Nici popi în haine scumpe, nici faeton de gală,
 Nici cîntece cu plată, nici lacrimi ipocrite,
 Nici laude postume cu aur cîntărite ;
 Căci întristarea 'i mută și nu'nțelege fală...

Și'n țerna scormolită, de ciocli și de popi
 De a lor deșertăciune, un vierme hidos râde,
 La toți de-o potrivă le ie amic și gîde...
 Căci nu sînt viermi mai nobili în sinul negrei gropi!..

UNUI VITEAZ

Parasiți ai poeziei ce pe-o liră fără sunet,
Insultați eroi și jertfe și-al dreptăței sacru tunet,
Voi-ce-odată, luați în brațe, de o stearpă inspirare
Ați zvirlit fără rușine al desprețului scuipat
Pe obrazul fără pată unui om viteaz și mare
Voi nemernicii ce o dată pe Osman ați insultat.

Voi și tu Mirciană liră, ce-ați cîntat măcelăria
Și în lanțul slugăriei atîrnat'ați poezia
Salutînd învingătorii, sau pe vodă salutînd,
Ce? Salivă nu mai are gura voastră? De ce oare
Nu resună sus și groznic a valeților cîntare,
Nu mai ie, un om, o țară, un drapel de insultat?

Un Osman nu se ridică ca o umbră'n răzbunare?
 In burnuzul lui ce zboară, sub a vîntului suflare
 Nu zăriți o față neagră, un eroi cu paloș rece,
 Pe-a lui cal, copil de fugă printre sfîncși și piramide
 Și chemînd pe Zeul luptei și Coranul ce-î suride
 N'ați văzut voi pe Arabi, pe felahul care trece?

Și de ce vi-î mută lira, voi fantome de cîntare?
 Vrednic nu-î viteazul zilei de-a piticilor scuire,
 Cel ce luptă pentru țară, pentru'n gînd, pentru Coran,
 Cel ce'n ura lui adîncă și măreață și sublimă
 Vrea să moară ca eroul sau să moară ca victimă
 Nu v'a scos din letargia unui somn stupid și van?

Ieu ce-am zis D-zeirei, remas bun și cale bună,
 Ieu ce-am rupt cu astă lume, cu povestea ieî nebună
 Și în rîndul rezvrătirei gol de mituri am venit,
 Cînd văd oameni ce-s în stare o idee să susțină
 Cînd se lupt spre a țerei bine, cînd cu armele în mină
 Vor mai bine moartea rece, de cît traiul înjosit.

Intr'un veac ce-și are idol punga plină și'njosirea
 Unde totul se concentrează în cuvîntul umilirea
 Despoerea, mișelicia și desprețul pentru mici,
 Imi plec fruntea înaintea celor care fără teamă
 Iși ridic fruntea la ceriuri—fie-o frunte de aramă
 Și mă'nchin și cînt eroul fie chiar din inamic!...

Cînd războiul se conduce de Mamoniî jidanaticî,
 Cum îmi place mie zborul unor mari și bravi fanatici,

Ce își apără pământul golî de aur, plinî de ură
 Cum îmi place să văd încă lancea lor ce zboară'n aer
 Cum mor dînșii fără teamă, fără plinset, fără vaier
 Contrastînd meschina frică, cu deschisa lor bravură.

O Arabi! Nu-s ca tine ura ta nu mă inspiră
 Mi-am dat vieța altor scopuri, altor lupte a mea liră
 Dar sînt veșnic cu învinșii și cu oamenii viteji
 Și de-aceea a mea strună, uitînd lupta intestină
 Azi îți pune flori de lauri pe-a ta frunte și îngină
 Dorul morței pentru-aceia ce sînt hoți, ce sînt Engleji.

Mergi în luptă printre gloanțe, mori sub sfinxi și piramide,
 Morî viteje, mori cu arma, văzînd ceriul că-ți suride
 Și aruncă tu selbatec în obrazul astei lumi
 Ce și-a pus pe frunte lustrul propășirei prefăcute
 Vieța ta, a ta onoare, trupul țerei siluite
 Și argintul ieî l'aruncă în al mării albe spumă.

Iear voi spectre-ale cîntărei întonați cîntări din harpă
 Imitați cîntul monedei, insultați a lui eșarpă
 Și-ardicați în lumea 'ntreagă steagul banului mișel.
 Sub scuipatul înjosirei pe a istoriei aramă
 Astă frunte vitejască vă va cere veșnic samă;
 Veți muri insecte-a zilei pe-cînd veșnic fi-va iel.

Ie un hoț a zis odată ceî cu pungele umflate,
 Ca și Cain purtînd prin lume a hoțielor păcate,
 Ie un hoț viteazul zilei și săracul luptătorii
 Ie un hoț—ie adevărul: ie un hoț—aveți dreptate
 Dar iel fură de pe frunte firma lumii cultivate
 Voi în schimb luați libertatea, punga bietului popor.

ATI ZIS-O

Ați zis'o : dreptul vostru ie legea grea a firei
Ați zis-o : ie de față Malthus, cu-ai lui adepți:
In luptă pentru vieața la masa fericirei
N'au loc copiii noștri; ați zis'o și-o ziceți.

Ați zis'o : cel mai tare triumfă tot deauna,
A pumnului domnie de sus ie până jos,
Progresul stă în luptă și una cîte una
Iluziile voastre căde-vor zgomotos.

Ați zis'o : trebuiește un pedestal de crime
Cu lacrimi și cu sînge de veacuri cimentat
Ca cei aleși din fire să iasă din mulțime
Spre-a duce omenirea spre țelul depărtat.

Ați zis-o : visătorii de legi umanitare
Nebuni și fără țintă poporul resvrătesc :
Cum soarele se mișcă pe veșnica-î cărare
Pe-același drum va merge curentul omenesc.

Ați zis'o ; Mine înse a voastră cuvîntare
De-om lua-o noi nebunii, de-om zice tot ca voi:
„In lume stăpînește acel ce ie mai tare“
„Cu lacrimi voi veți plînge, voios vom rîde noi! .

D-ZEU IE NIHILIST.

Popi cu pletele cărunte din Bizanța saă din Roma
Tu ce porți pe a ta frunte mitra scump'atitor țeri
Voi portarii sfinți ai groapei prea sfințitei învieri
Ce cu fumul de tămăie și cu ruga și aroma
Cătră cerurile nalte strigați numele lui Crist
Plecați fruntea, plecați fruntea, Domnul vostru-i nihilist

Și cînd Domnul ie cu-aceia cari lupt pentru dreptate,
Slugile nu trebuî oare ca să fie ca și iel?
D-zeu aruncă astăzi în tiranele palate
Roșul fulger al mîniei-să ucidă un mișel,
Iel aprobă-asasinatul, D-zeu ie nihilist.
Plecați fruntea, slugi vrăjmașe, falși apostoli ai lui Crist.

Popi cu pletele cărunte, o voi slugi necredincioase
Vă ascundeți fața voastră, D-zeu ie mînieat
Iear tu fieură omenească, cu gîndiri neomenoase,
Avortoriu, te uită-astăzi ceasul morței și-a sunat
Tu mulțime flămînzită-ce de veacuri și pe spate
Temeliea lumii care drept resplată-îți dă venin
Te deșteaptă-vezi și cerul l'a ta luptă cum ia parte:

Ceriul fulgere posede—ție boambele-ți remîn.

1881 Maiu 29.

DAȚI-MĂ PACE

Dați-mă pace, dați-mă pace!
Sau mai bine dați-mă vin,
Ca în iel să-mă uit dezgustul
Tristul, lungul mieu suspin!

Vrați să vegetați pe lume
Ca și arborii să fiți
Și de bine și principii
Nu vi-i greu să mai vorbiți?

Ce-mă strigați de libertate,
De patriotismul sfânt
Când vîndut'ați mamă, soră
Și-al străbunilor mormînt

Libertatea-î punga voastră,
Punga-î sacrificiul vostru
Cine nu-î ca voi-la pungă
Patriot—ie hoț, ie monstru !

Oh ! lăsați-mă în pace,
Liniștea nu-mî turburați,
Datu-v'am în veci dezgustul ;
Mergeți-pacea mi-o lasați !

1881.

VAE VICTIS!

In Moscva cea bătrână de iarnă'mbrobodită
Poporul ieste trist
Și toți în haine negre, cu inima cernită
Se duc să'ntimpineze convoiul nihilist!

Trec șiruri nesfârșite de fețe 'ngălbenite,
Cu mânele în lanțuri, cu hainele 'n bucăți,
Cu ochii stinși de chinuri, cu membrele stlcite
Căci sînt desmoșteniții despoticei dreptăți

Și lumea întristată cu jale îi privește
Iși vede fie care copii-și-amicii săi

Și lăcrămează ochiul și buza 'ncet șoptește
 Adio lung și jalnic—blăstăm pentru călări

Cîți-va cuprinși de milă dezbracă a lor haină
 Și punga și-o deșartă în slabele lor minți
 Căci lungă ieste calea și aspră recea iearnă
 De mor afară robii ce pasă la stăpîni!..

Pe caii lor zburdalnici, în large-le cojoace
 Cu sulite plecate căzaciî îi brîncesc
 A mamelor durere, lor lacrimi nu le stoarce,
 Sînt robii cariî ascultă de-un glas împărătesc.

O mamă gîrbovită de-traiu și de necazuri:
 „— Na ține, fiul mamei, o pîne—tot ce am;
 Te văd și de-acum moartea pe recele-î talazuri
 Mă iee-mergi băiete-ca vita pusă'n ham!...“

Așa bătrîna spune și cade—căzăcimea
 Din drum îmbrîncesc leșul de albele lui plete,
 Și trece jalnic șirul-și trece lung mulțimea
 Victimelor: de tineri, moșnegii, copii și fete!

Un orb de la respintenî, oprește-a lui cîntare
 Și fraților de chinuri le dă un gologan:
 Ie tot ce are 'n pungă-ie, unica-i mîncare:
 Calicul știe chinul destinului dușman.

Și-merge, merge șirul de frați, copii și rude
 Să între în secriul din țara celor morți

Să ducă 'n spate crucea și munci amare, crude,
Sibirul să-î înghită în sinul lui pe toți....

In Moscva cea bătrână de iarnă 'nbrobodită
Poporul iese trist,
Și toți în haine negre, cu inima cernită
Se duc să'ntimpineze convoiul nihilist

1879.

LA UN BANCHET

Vremea fuge : orizontul roș de foc și roș de sînge
Ne anunță timpuri nouă, timpuri care ne surid,
Nordul, nordul arde'n flacări, despotismul-acum se stînge,
Lumea veche se dărîmă și învinsul nu mai plînge
Ci cu sufletul său vesel sapă muriî ce-l închid !

Sus pe tronu-i putred astăzi-fără umbră de scăpare
Stă tiranul palid, rece și de crimă îmbătat,
Cu un sceptru rupt în mîină, iel lovește 'n desperare
In a sclavilor mulțime-ce se plec l'a lui suflare
Cum plec trestile fruntea sub crivățul mîniat !

Dar tiranul zboară 'n aer, tronul său vuind, se farmă,
De-o mîină nevăzută ce-l țintește ne'ncetat
Și poporul trîmbițează a lui voace de aramă

Și poporul acum cîntă a răscoalelor alarmă
Steagul-roș cu steagul negru ie de mult desfășurat.

Și din toți, din toți voi numai, în aceste roșii timpuri
Cînd se schimbă fața lumii, numai voi vă îmbătați
Cînd sub voi se umflă veșnic a schimbărei mîndri simburii
Numai voi dînd cu piciorul, pe-a plăcerii voastre cîmpuri
Innecați în vin rușinea, desfrînarilor vă dați.

Voi în care-î viitorul, voi speranța omenirei
Voi pe sinuri desfrînate traiul vostru înglodați,
Și stîngînd în piepturi astăzi sînta rază a iubirei,
Voi nu știți ce ie amorul, ce ie raiul fericirei
Voi, ca viermele în tină fără țintă vegetați!

Dar destulă desfrînare ! Deșteptați-vă odată;
Lepădați haina plăcerii, sfărmați cupele de vin,
Aruocîndu-vă din brațe pe boita desfrînată
Ce vă sugere tinereța, și cu himere vă imbată;
Iea-î nedemnă de iubire, sînul iei de glod ie plin !

N'are sînul iei, nemernici, o scînteie de iubire :
Dar o plîngeți-căci iea ieste vr'o victimă din popor,
Ce la glasul vostru dulce-de amor și fericire
Și-a dat vieța pentru moarte, cîntea iei pe înjosire.
Iea ie-o victimă de-a voastră oameni fără de amor.

Tîmpul înse schimbă haina ; mîni femeea desfrînată
Ce o mușcă fiecare și-o sărută pentru bani,
Ridicată pe mormîntul-vr'unei mame, vr'unui tată

Vă va cere, fără milă, cinstea iei de voi pătată ;
Cîte fete înșelate-veți avea atîți dușmani

N'auziți glasul mulțimei ca o mare înfuriată,
N'auziți cum sună tunul cu giganticul lui glas
Temelia învechită dintr'o lume blăstămată
N'o vedeți de ape roasă, și de vremuri dărămată,
N'auziți valul mulțimei și-al scadroanelor larg pas ?

Veacul nou suride vesel ca un prunc, ca o visare
Omul liber și femeea omenirea înfrățind
Veac de bine, veac ferice fără chin și supărare
Fără rob, fără robie, fără dor de răzbunare,
Fără cruda prisosință, fără hoț, fără flămînd.

Deșteptare ! Deșteptare, lăsați vin, lăsați plăcere,
Lăsați formele antice, lenea voastră o lăsați
Prejudițiile toate cu-a lor glod, cu-a lor tăcere
Lăsați totul, lăsați vieța.—Omenirea azi v'o cere :
Vieța voastră nu ie-a voastră ; deci jertfiți-o și luptați !

1880.

BETIVUL

Sînt bat ; voi cu piciorul azî aruncați în mine
Voi cari cu-al mieu sînge trîiți, vâ îmbătați;...
Sînt bat ; dar cine oare din noi, mai bat ie — cine?..
Ieu ? Ieū beu vin — voi inse, cu sînge v'adăpați !

Da ; voi trîiți a lene din sînge, din sudoarea
Acelora ce astăzi lovit'ați cu piciorul,
Și știți voi cui oare rîpiți munca, onoarea ?
Știți voi cum iel se cheamă, știți voi că ie poporul ?..

Sînt bat ; dar mă'nbăt astă-zi ca mîni cu bucurie
Să beū fără de milă cu sînge să mă'nbăt
Cu sîngele acelor ce astă-zi ne sfășie...
Să cînt — pe ale lor leșuri la lume să repet

Cîntarea biruinței și-a voastră moarte—traiful
Și veacul fericirei de care rideți voi,
Din ceriū pe astă lume să readucem raiul,
Unirea și frăția să fie între noi.
Pe voi trîntorii leneși—albina silitoare
Va ști să vă alunge din raiul pămîntesc,
La masa cea obștească nu veți avea intrare
Nu ați muncit-deci mergeți în raiul cel ceresc !..
Acolo v'aū spus popii, că-i bine—fericire....
A lumilor plînsoare, lăsați celor de jos
Cu dinșii împreună treceți prin nemurire :
Drum bun, drum bun, spre raiul măreț și luminos !

1881.

EŪ și IEÎ

Azi cînd sorțul aruncat'am, cînd trecut'am Rubiconul,
Cumpenind trecutul moale, cu obscurul viitoriu
Vouă capete înguste, ce plîngînd, rîdicați tonul...
Sînt datoriî două cuvinte, remas bun vă sînt datoriî!

Da-s nebun; și utopia ie amanta mea iubită,
M'am culcat cu rezvrătirea, și pămîntu-am otrăvit
Căci din fașă slugăria și robiea urgisită
Ca s'o sug mi-ați dat drept țîță, oh! cu mîna pîngărită
Gîndul, traiul, idealul — toate, toate — mi-ați ciuntit.

Și m'ați dat cu nasul veșnic în superba mea mîndrie,
M'ați silit să ling o mînă, care trebuî de mușcat
Și-a ridiculului mantă aruncînd pe Poezie...

Pe poetul nebunatec și cuprins de fantazie
Voi cu degetul pe uliți, la copii l'ați arătat!..
Dar când leul rumpe cușca, cătră munte se îndreaptă;
O zădarnică vi-i munca; am ramas tot cum am fost...
Pe mormîntul libertății în zădar ați pus o piatră,
In zădar măscarăți ziua și a dreptății cale dreaptă..
In van cîntecul robiei învățat'am pe derost!.,.

Da-s nebun în ochii voștri — voi insecte mucezite
Cari stați toată vieța într'un cerc atît de strîmt!..
Ce nu știți s'ardicați fruntea, nici privirele robite
Mai de-asupra omenirii cu picioarele strivite
De cătușele de-aramă, cari alții astă-zi sînt!..

Ie de vierme traiul vostru; vă tîriți mereu prin tină,
V'ați deprins cu iea și-acelor cari fug de lîngă voi,
Viermî netrebnicî, viermî ai lumii, aruncați blestăm și vină,
Ca și cînd toți sînt în stare a trăi ca o juvină,
Ca și cînd toți pot să-și tîrîe — a lor frunte prin noroiu!

Stați în mlaștina vieții dacă-acolo vă ie bine,
Dacă credeți că acesta ie-al vieții scop — ședeți!
Dar lăsați vultanul aprig — să innoate'n sferi senine
Dus de vîntul libertății, dus de dorul pentru bine...
Traiul lui ie libertatea; în schimb tina voi aveți!

1880 August.

DUPĂ NATURĂ

Vai de rob, vai de clăcaș
Cesar Bolliac

— **M**ojice dă-ne birul. — Priviți, deșartă-î sita
Și de n'am de mîncare, de bir n'am nici atîta,
Calicî sintem cu toți și domnilor vă rog
S'aveți îngăduire ca să-mî adun un stog
De fin, ce îl voiî vinde și baniî vă voiî da;
De îmi va fi și foame, de foame voiî răbdă.

— Ce spui mă bețivane ? grăbește — De nu dai
Perceptorul ne spune să-ți vindem tot ce ai :
Sucmanul, chirosteia și cerga și cenușa,
Burduful din fereastră, din cuie să-ți luăm ușa.
Sîntem oamenii țerei, sîntem de-ai stăpînirii
Bețive, nu-i de glumă cu baniî cîrmuirii

Nu scăpî de noi cu vorba, gătește masă mare
 Rachiul nu lipsască și puiul la frigare,
 Pe laiță ne pune ceva mai moale, az
 Ie zi de serbătoare, de chefuri și de haz.

Dar vai! Romînul n'are la casă nici găină,
 Nici porc, căci îl prinsese în țarina vecină,
 Nici popușoi, nici lapte, nici crupe, nici păsat
 Ca sbirilor obraznici să dea de mîncat.
 Se roagă, biet Romînul, și plînge și suspină
 Mai cată prin unghere, prin sacul de făină,
 Deșerte-s înse toate ca și stomahul lui,
 — Iertați-mă nu'am pîne, nici baniî birului. . . .

— Te uită ai pe casă un cocostîrc să-l tai
 Și borș cu mămăligă pe dată să ne dai!

Și paserea cinstită acum fierbe la foc.
 Romînul plînge, zbirii de jalea-i își bat joc.

Fățarnici, o fățarnici, de-o mie de-orî fățarnici
 Voi oameni plini de vază, ai libertăței crainici,
 Voi cari strigați veșnic, că slobod ie poporul,
 Că fericirea rîde în hornu'î veșnic cald,
 Că neagra asuprire și-a luat din țară zborul,
 Că'n bine, mic și mare, ca'n lapte azi se scald.
 Desprețu-mî vă'nvălească în haina lui cea lungă
 Dar veacul dezrobirei, cînd lumea va trezi
 Blăstemul desperărei, întăiü o să v'ajungă :

Azi rîdeți—mine înse tîrziü vă veți căi.

VEACUL NOSTRU.

Veacul nostru de lumină, veacul nostru de lumină!
Oh! cu manta, fața voastră o ascundeți farisei,
Pe cap puneți azi cenușă, și cu-a bilciurilor tină,
Vă măseați, voi purtătorii luminoaselor scînteii!...
Unde, unde vi-i lumina? Cînd popoarele 'nvrăjbite,
De tirani, ca vite duse, între iele se omor,
Cînd voi puneți, o nemernici, arme nouă descoperite,
La picioarele acelor ce duc vrajba în popor,
Și cînd fabricile cîntă fabricînd a lumii moarte,
Cînd fanfarele și tunul pretutîndene răsun,
Cînd înalta chibzuință stă 'ntr'aceia, de se poate,
Să hrăniți cu oameni veșnic, flămînzitul vostru tun.
Cînd Europa clocotește de lung strigătul Irlandei,
Cînd Dreptatea și Frăția de pe lume auzburat,

Cînd o neagră profetie ca aceea a Casandreï
Nu vă moaie învrăjbirea - Veacul nostru-î luminat?..

Nu; ascundeți-vă fața în veșmîntul desfrînărei,
Și în glodul mascaradei, comedia vă sfirșiți!
Oh! veni-va și șuvoiul ce cu furia-așteptărei
Va spălă glodul în care voi vă nașteți și muriți.

1881.

PROGRAMUL MIEU

Amor și rezvrătire : ie tot ce am în lume :
Programul vieței mele, și-al morței scurt program,
De aste două puncte legat ie al meu nume,
Cum ie legat postașul de-al cailor săi ham.

Amor și rezvrătire : în lume putrezită,
In care totu-î negru, infect, bolnăvicios.....
Nu-mi trebui decît numai iubirea mea dorită
Și traiul svinturatec, cinstit, victorios !

Amor și rezvrătire : rezboiul și iubirea,
Alături de sînge, un gingaș, drag cuvînt,
Alături de moarte, odihna, fericirea,
O lacrimă, o floare, un arbor pe mormînt !...

Alăturate de focul urgiilor barbare,
Să lege-a tale rane o mână de femeie...
Alăturate de luptă, a vieții legănare....
Pe sinul ieii cel moale să lași fruntea să-ți stee....

Alături de măcelul partidelor vrăjmașe,
In luptă cu aceia ce moartea ți-au jurat...
Partașa ta de vieață cu vorbe dragălașe
Te face să uiți chinul și traiul zvînturat!

Amor și răzvrătire: războiul și iubirea,
Alăturate de sînge, un gingaș, drag cuvînt,
Alăturate de moarte: odihna, fericirea,
O lacrimă, o floare, un arbor pe mormînt!

Maiu 1882.

VIVAT REX VIVAT !

10 Maiu 1881.

Vivat rex, vivat !—Laquei în turme
Cu masalale pe stradă beți,
Turme plătite de valetți,
Intind covoare pe-ale lui urme.
Și la vuetul banilor care
Se'npart la turma lingușitoare....
S'aude numa'ntr'un cuvînt :
Ura—trăească regele sfînt.
Vai—astăzi singur numai—strig poate :
Trăească sfînta libertate !...

Vivat rex vivat ! Preuți slugarnici
Îl ung și'n slavă îl rîdic....
Pe-un om, pe-un rege, pe-un pitic

Trîntorul celor ce sînt harnici.
 Trec mîndre care, poeții cînt:
 „Ziua cea sfîntă, regele sfînt“.
 Și 'n a lor turme ce oase cată,
 Mirceasca liră ieat-o înată :
 Laquei sînt, doamne, în orî ce parte :
 Trăească sfînta libertate !

Vivat rex, vivat! Oh ! altă dată
 Poporu'n strade-alt-feliu răcnea
 Și-un cap de rege jos cădea,
 Așa poporul ierâ odată
 Mîndru de dînsul, reu cu cei rei
 Și țara mîndră de fii seî.
 Timpuri mărețe unde v'ați dus ?
 Veac plin de fală oare-aî apus ?
 Ce ? Singur oare striga-voiū, poate ;
 Trăească sfînta libertate ?...

Vivat rex, vivat! Dragă mulțime
 Ieroi de luptă, lei plini de foc,
 Lăsați odată bietul noroc,
 Lăsați blăstămul pe ciocoime,
 Și-n loc ca tronuri să zidiți,
 Cu lacrimi calde să le stropiți,
 În focul luptei zvîrliți domnie,
 Tot ce vă arde și vă sfișie....
 Și-atunci cu toții striga-vom poate :
 Trăească sfînta libertate !...

Iași.

LA MORMÎNTUL LUI NECULAI ZUBCU CODREANU

U
mbră tristă și tăcută, dormi în pace liniștită,
Vorba ta a dat semînță, moartea-ți oameni a creat,
Tu, ce te-ai luptat cu noaptea, cu robiea urgisită,
Dormi în pace, noi urmașii glasul tău am ascultat.

Dormi în pace, dormi în pace, din mormîntul gropei tale
Resărit'a floarea albă a doritei deșteptări,
Ce înlătură buruiana, spinii carii staū în cale ;
Salutați-o ! căci iea-i solul viitoarei noastre stări.

Umbră sfîntă dormi în pace, urmăm calea-ți înnainte,
Ca și tine vom fi gata pentru bine—a ne jertfi....
Ca și tine noi lupta-vom pentru drepturile sfinte,
Ca și tine 'n prigonire vitejește vom sfirși!....

Ca și tine, cine știe, pe-a exilului hotare....

Rătăci-vom toată viața și muri-vom în surgun :

Căci luptat'am contra celor ce-arunc vrajba în popoare,

Contra leneșilor zilei, contra celor de soiū bun !

Păn'atunci tu dormi în pace : edificiul stăreii-antice,

Cu vuetul de ruină se dărîmă la pămînt ;

Lumea veche pleacă capul, și-a trăit traiul aice,

Lumea veche moare ; astăzi c'un picior ie în mormînt.

Umbră tristă și tăcută, dormi în pace liniștită,

Vorba ta a dat sămînță, moartea-ți oamenii a creat,

Tu ce te-ai luptat cu noaptea, cu robiea urgisită,

Dormi în pace, noi urmașii glasul tău am ascultat.

CUGETĂRI

(Imitațiune).

Atom fără putere din astă lume mare
Putea—voiți ieu cu brațu-mi s'o mișc dup'al meu gând?
Să'ncep ieu? Așa zice în lume fie-care
De muncă, de-acțiune, neîncetat fugînd.

Ce-ar fi înse atunce, de mica picătură
De rouă cristalină, ar zice tot așa?
Ce-i iea față cu — Oceanul?... ce ieste iea-n natură?
Nemic—de ce pe cîmpuri atunci să cază iea?

Ce-ar fi de fie-care scîntee de lumină,
De fie-care rază din soare, ar zice—așa?
Iea-i mică, iea ie slabă, de ce dar blîndă, lină
Și fără de putere spre noi să vie iea?

De roua n'ar fi'n lume, pămîntu-ar fi pustie
Și raza ne'nsemnată spre noi de n'ar porni
A nopței neagră mantă, ar fi pe vecinicie,
De omul nu va'ncepe, tot rob pe veci va fi.

IEARNA

După Sautter Lauman.

Sub haina iernei nepătată
Orașul doarme liniștit,
Ca pana corbului de neagră
Ie noaptea :—pomul 'nțepenit
Nu mai resună de cîntări,
De glasul dulcei primăveri

Lumea bogată în săniî repezi
Lunecă 'n strade rîzînd voios,
Pe ghieață-aleargă, fug patinorii,
La bal danțază, iar colo jos
Tremură plebea, copiii mor
Sub vîntul iernei șuerător.

In blana-î scumpă trece 'n mîndrie
Intreținuta unui avut,
Și lîngă dînsa fată cinstită,
Sub haina-î ruptă, mantelu-î rupt
Tremură plînge și milă cere
Pentru o mamă ce-a casă pierde

UNEI PROSTITUATE

Și scris mi-a fost femeie, cu chipul rupt din soare,
Să te revăz perdată în negrul lupănar;
Să văz că sărăciea nemic în lume n'are;
Nici dreptul preoției într'al iubirei-altar!

Acuma 'mi aduc aminte de-a ta copilărie,
De-a tale jocurile; pe cîmp cum alergai;
Cum îți găteai păpușa de bal, de cununie;
Cum viermii și gândacii în poală adunai!

Dar vai! a trecut timpul, cum trec și se duc toate?
Părinții tăi în groapă de mult, de mult s'au dus.....
Și cine știu plinsu-ți, din nopțile înghețate,
Cînd, singură pe lume, cereai moartea de sus?

Apoi tristă, cu fața de frig învinețită,

Par'că te văz și-acuma pe strade cum umblai,
 Vînzîndu-ți cînărașul, averea moștenită,
 Tovarăș foamei tale, ce gingaș îl iubiai !

Dar, vai ! a trecut timpul !... Din cer nu fu'ndurare ;
 Vîndut-ai tot din casă, de foame să nu mori....
 Și-acum.... tot sărăciea, tot foamea-omorîtoare,
 Te mîină să'ți vinzi corpul la vilii cumpărători !

Amorul este numaî al celor cu avere :
 Tu, trebue în foame plăcerea lor să faci,
 Să te'ntinezi în viciu, să rîzi cînd ai durere,
 Să 'neci a ta simțire, să suferi și să tacî !

Căci dacă-ar fi în ceriuri un D-zeu, idee,
 Putere prea-scientă, har bine-făcător....
 N'ar fi lăsat în tină amorul de femeie
 Și sinul ieî de mamă în prada tuturor.

Și scris mi-a fost femeie, cu chipul rupt din soare,
 Să te revăd pierdută în negrul lupănar ;
 Să văz că sărăciea nimic în lume n'are ;
 Nicî dreptul preoției într'al iubirei-altar !

1878.

II

Din

CAIETUL DRAGOSTEI

DEDICAȚIE

Fatalitatea rece
Sub sabia ieî trece
Amor și fericire
Speranțele sînt stînse,
In racla lor întinse
Stau miî de suvenire,

Pe groapa lor femee,
Voiî pune ca să stee
Drept piatră ast caiet
In care scris'am toate,
Simțirile 'ncercate
De om și de poet

Mult jalnica poveste
A moaştelor aceste
Ieu ție o închin
Nălțindu-mă fruntea sus,
Strivit dar nesupus
Nedreptului destin

Iași Noem. 1882.

HOTĂRÎRE

Să plece fruntea cel care-o pleacă
'Naintea marilor pigmei,
Cel care 'n lume vra ca să treacă
Rugînd pe uni, plîngînd la alții,
Mare cu micii și mic cu 'nalții,
Jertfă a lumii fără idei.,

Ieu unul înse nu voi plecă-o,
Sub greul lumii nu voi cădea,
Strivit de dînsa nu voi ruga-o
Și sfărîmînd'o plin de urgie,
Poate voi rîde cu veselie
Trecînd cu pasul peste iea.

Și dacă dragosteî ne pune

Grozave stavile în drum,
Dacă de mine rizînd iea spune
Și dacă scumpa mea iubită,
Iea ne desparte și prin ispită
Vra să prefacă dragostea 'n scrum,

Și dacă neagra prostituță
Rinjește ginginele ieî
Și torsul dragostei, tăcută,
Vra să desfacă și să rumpă,
Lovind iubirea noastră scumpă,
Și dîndu-ți farmece să bei,

Dacă 'n inima ta dragă
Nu-î stîns'a dragostei făclie,
Voiu sfărămă și lumea 'ntreagă
Și tot ce 'n cale îmi va stă,
Spre-a fi al tău și tu a mea
Unind iubire și junie.....

Și peste nouă mări și țeri
Călca-vă pasul mieu pribag
Făr' a privi la desfătări
Până putea-voiu cu izbîndă
A dragostei fință blindă
Să am în chipul tău, cel drag.

Atunci frumoasa fericire
Vieța noastră 'ncununînd
Pe altariul sacru de iubire

Jertfind vieața noastră 'ntreagă,
Cu mîna 'n mîna vom merge dragă
Vom merge veselî și rîzind...

Și lampa vieței cînd se va stînge
Cum se sfîrșește și fericirea
Noi vom muri fără de-a plînge....
Cum mor aceia ce au luptat...,
Cu gîndul alb și nepătat
Știînd și ura și iubirea.

Ieu fruntea dragă nu voiî pleca-o
Sub greul lumei nu voiî cădea,
Strivit de dînsa, nu voiî ruga-o
Și sfărîmînd'o plin de urgie,
Poate, voiî rîde cu bucurie
Trecînd cu pasul peste iea

Dec. în 8. 1882.

COLINDĂ

31 Dec. 82

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii:
Sună clopotul și biciul tot plesnește vîjîind
Iear buhaiul greoiu geme ca un glas din adîncime,
Sînt ferestrele închise ; prin obloane, o lumină
De-abiea străbate afară, slabă, galbănă și lină
A mea față luminînd

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :
Draga mea în astă sară voiü și ieu să te urez,
Fără biciü și fără clopot, fără vuet și strigare,
Voiü și ieu să spun, drăguță, tot ce inima mea simte,
De amor și fericire să-ți aduc și ieu aminte
Voiü și ieu să colindez

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :

Draga mea ți-aducî aminte că odată ne-am iubit,
 Că o-dată noi croisem viitorul împreună;
 Că o-dată ieram siguri, tu de mine, ieu de tine,
 Că 'n potrivă unor piedeci și umane și divine
 Ieră totul hotărît.

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :
 Dar de-atuncea aspre vînturi ne-au lovit pe amîndoi
 Și-au rupt firul de iubire, și-au rupt fără de căință
 Din a dragostilor carte, multe file, multe rînduri,
 Schilodind și năzuințe, schilodind și-a noastre gînduri
 Despărțindu-ne pe noi.

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :
 Inse dragostea-î mai tare decît zidiul astor legi,
 Iei nu-î pasă nici de piedeci, nici de lume, nici de moarte,
 Dacă dragostea nu-î stînsă, vom fi tari, vom fi iubită
 Ca și stîncele de piatră ce cu marea învrăjbită
 Lupt de secole întregi.

La fereastra dragei mele, s'au oprit colindătorii :
 Poate dragă ca și mine tu acuma te gîndești
 Că stăm astăzi împreună, fericiți la gura sobei,
 Ascultînd colindătorii ce ne cîntă sub ferestre
 Pe cînd focul luminează, pe cînd geru-afară crește
 Spuind hornului povești.

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :
 Întreg planul fericirii prefăcutu-s'a în fum
 Tu iești singură, ieu singur, și-acum plîngem împreună
 Ascultînd colindătorii și orașu 'n veselie

Noi zărim aeve visul unei lumi de poezie

Ce-a pierit, pierit acum ?

La fereastra dragei mele s'au oprit colindătorii :

Sună clopotul și biciul tot plesnește vîjiind,

Iear buhaiul greoiu geme ca un glas din adîncime

Sînt ferestrele închise : prin obloane, o lumină

De-abieca strebate afară, slabă, galbănă și lină,

A mea față luminînd.

NOSTALGIE

De sus, de sus, din rîndul al cincilea, de sus
Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
Parisul, Sena verde și Franția și marea,
Corupția alături cu desinteresarea
Și fetele de stradă ce'n cale te opresc,
Politicele lupte cu-alor meschinărie,
Lăsatu-le-am în urmă, în calea-mi de beție
Și-alături sînt de tine, cu tine mă găsesc.

De sus, de sus din rîndul al cincilea, de sus,
Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
A mea iești pe vecie la vieață și la moarte,
Părtașă de-o potrivă l'a traiului mieu parte.
Și între noi un gingaș și mîndru copilaș,

Cu părul de mătasă, cu zimbet pe guriță
 Cu vorbe drăgălașe, în scurta lui rochiță
 Fugind, drăguțul tatei, să prindă vre-un cosaș.

De sus, de sus din rîndul al cincilea, de sus,
 Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
 Ie'n Maiü ; lăsăm Parisul și sus pe 'nperială
 Pornim, fugind de lume, de oameni și de gală,
 Pierzîndu-ne prin codri, pierzîndu-ne prin văi,
 Amanți ne crede lumea, amanți sîntem iubită
 Tustrei voioși ca ziua, prin iearbă înverzită
 Ne pierdem privind cerul senin ca ochii tăi !

De sus, de sus din rîndul al cincilea, de sus,
 Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
 Ie'n iarnă : gura sobei voios ne încălzește,
 Omățul cu barizu-î orașul învălește
 Și tot ie alb pe cîmpuri, și tot ie alb pe deal,
 Copilul la picioare cu-o mîță-acum se joacă
 Rîzînd cînd mînieată stupindu-l îl împroașcă..
 Și încălecînd'o vesel îi strigă „Haî, hiî cal!“

De sus, de sus din rîndul al cincilea, de sus,
 Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
 Ie timpul rezvrătirei, orașul ie'n mișcare,
 Vuind își varsă tunul mîniea lui cea mare,
 Rescoala se lățește pe strade ne'ncetat:
 Alătura cu mine iești tu prin foc, prin moarte
 În brațe ni-î copilul, tustrei rîzînd de soarte
 Ne 'npărtășim cu fumul orașului sculat !

De sus, de sus rîndul al cincilea, de sus,
Cu gîndul lîngă tine ca fulgerul m'am dus :
Sînt sîngur, cu condeiul în mîna-mî înegrită,
Sînt singur ; tu departe iești dragă surgunită,
Copilul ie visarea sărmanei nebunii
Și tot ce-mî mai remîne din viața mea de gînduri,
Sînt scenele piesei ce adese rînduri, rînduri,
Te-aduce înnainte-mî prin sferi de poezii! . . .

REMAS BUN!..

Remas bun ! locuri de bine !
Țara mea, oraș străbun !...
Dragi amici ce ca și mine
Luptați pentru-al țerei bine
Remas bun !

Remas bun ! ființi meschine,
Capete ce-a deșert sun,
Voi a neamului rușine ;
Remâneți și voi cu bine,
Remas bun !

Remas bun ! dragă Marie,
Vis de aur, vis nebun,

Tu ce-ai fost a mea junie,
Lacrime și bucurie
Remas bun !

Remas bun ! dragi sorioare !
Remas bun ! mormînt străbun,
Unde-ai miei zac în uitare,
Tată, mamă iubitoare,
Remas bun !

1881 Iași Iunie.

IDEAL ŞI REAL

Idealul mieu! ... vis gingaş, cu aripî albe, frumoase!
Ce mi-a legănat pruncia şi mă leagănă şi-acum
Cînd, pe-aripa fantaziei, gîndul meu măhnit se lasă,
Cînd găsesc loc de odihnă pe-al vieţii spinos drum.
Idealul meu! amorul, scump tovarîş al vieţii,
Imbrăcat în haină albă, ca şi roua de curat....
Pasiune fără capăt, ce, din faptul tinereţii
Şi pîn'la mormîntul rece, te conduce ne'ncetat....
Idealul mieu! femee brună, cu ochi de scînteie,
Fiic'-a plebei ce se simtă pentru cel nenorocit,
Gata de-a muri cu mine pentru-a binelui ideie,
Braţ în braţ, mînă în mînă; gînd în gînd, necontenit.
Şi realul?

..... Oh realul pentru mine nu există
Căci sub prisma-mi ideală toate-apar ochilor mieî.
Unde-a fi realitatea josnică, mîrşavă, tristă,
Îmî veţi spune, voi prietenî? Cum şi care-î chipul iei?.

FUGI BACANTĂ!

Fugi bacantă fugi, — privirea-ți de atâtea pofte-aprinsă,
In zădar afunzi acuma în adîncii ochii miei,
Sînul tău bogat și fraged și magnetica ta mîină,
In zădar le-atingi de trupu-mi, în zădar dragoste-mi cei.
Nu, nu—poftetele scîrboase, setea ta veșnic nestînsă,
Nu putea-vor, să-mi învingă lung desgustul ce mă'nfrînă!

Nu, gîndirea-mi neatînsă de a vișilor pată
Nu țintește de cît numai într'un loc îndepărtat. . .
Unde, poate, în spre mine, *Iea* gîndește vărsînd lacrimi,
Recitînd „*Plecarea*“, versul, ce i-am scris, cînd am plecat. . .
Și reamintindu-și toate, vieța-mi tristă zbuciumată
Poate dînsa lăcrămează, pe gigantele-mi patimî!

In spre tine, în spre tine zboară gîndul meu, Marie,
Și ca fulgerul se'ndreaptă în spre locul unde iești. .

In etacul tău străbate. . . lîngă tine'ncet se pune. . .
Gîndul, paserea de aur, iubitoare de povești. . .
Cu-al tău gînd se dă în vorbă--gîndul mîeu, gîndirea-ți știe.
Oh! ce vesel sînt atuncea la ureche, cînd mi-o spune.

In manzarda-mea înaltă,—logodită cu furtuna. . .
Sînt ferice ȳeu atuncea, maî ferice de cît toți. . .
Toată vieața mea de zbućium, ca o umbră'ncet dispare,
Uită mintea mea voioasă degetul schiloadei sorți. . .
Pe-a ta frunte gînditoare, cu-a mea mîna pun cununa. . .
Și pe lira-mî obosită scot a dragosteî cîntare.

PLECAREA

Nu ; zădarnice sînt toate ! .. Voiu urmà calea 'nnainte,
Și pribeag prin țeri streine glasul mieu va amuți,
Voiu fi mut ca desperarea ce cuprinde slaba-mi minte,
Voiu fi mut ca ținterimul, țara recilor morminte,
Căci zădarnic cu-al mieu plîns pe voi toți v'ași asurzi

S'a sfîrșit veleatul ! Trebuî apăsînd ori ce suflare,
Să-mi ȳeau cirja oțelită, ca drumeți din poveste,
Tarî opince de aramă să-mi pun astă-zî în picioare,
A mea inimă cernită să v'o dau spre 'nbălsămare ;
Căci din mine de-altă dată, numai umbra dacă ȳeste !

Cîte las în urmă, cîte ! spre-a mă duce'n pribegie ! ..
Amintiri atît de scumpe, două groape părintești,
Vieața mea ce ȳeste una cu a gingașei Marie,

Traiul mieu trecut în zbucium, uragan de vijelie
 Și tovarășii de luptă, câmpul țerei românești! . . .

Tot ce-a fost a mea viață : Zingăneala luptei crunte,
 Vieța-mi fără de odihnă, vai ! amorul mieu nebun,
 Idealuri mari și 'nalte ca și-un vîrf înalt de munte,
 Tot ce se frămîntă astă-zî sub a mea galbănă frunte,
 Totul las spre a urmâ calea unui greu și lung surgun !

Mîni un altu-mi va luâ locul în lung șirul bătăliei,
 Mîni cu toții al mieu nume l'or uită ; de sigur mîni,
 Mă vor crede mort dușmanii și cu tîna calomniei,
 Vor mînji bietul mieu nume, plinî de flacăra urgiei
 Și pe stradă aruncîndu-l îl vor da pradă la cîni! . . .

Draga mea Marie mîne mă va da uitărei, poate,
 Căci ce vrați, așa ie lumea, și a lumii iese ȧea ! .
 Vai ! amorul de aice a zburat, amici departe,
 Vai ! credința și iubirea aũ ajuns vorbe deșarte ;
 De aceea nu mai plînge în zădar, inima mea ! . .

Și din toate, ce-mi remîne ! . . Ce prieten însoțește
 Pașii miei pe alte țermuri, vesel, făr'a tremură !
 Ieste cînele Mariei care azi îl dărueste,
 Spre a fi drept amintire celui care o iubește
 Și pe care iea desigur, mîne chiar îl va uită.

Haide dar unic tovarîș într'o lume depărtată,
 Unde sigur nu ne-așteaptă flori și traiu mai fericit,
 Ieũ cu tine împărți-voiu pînea mea în plîns scaldată,
 De-oiu muri tu mă vei plînge pe-a mea groapă-'nstrăinată,
 Ieũ, la moartea ta jeli-voiu un amic neprețuit ! . .

Și cînd iarăși ne-om întoarce pe a patriei hotare,
De prietenî și de rude fi-voiū oare cunoscut ?
In memoria Mariei numai tu vei fi în stare
Să re'nviî tristul mieū nume, plin de colb și de uitare,
Numai tu vei putea, numai, să'nviî sufletul ieî mut !

Haide dar tot înaintea, dac'așă a fost să fie ;
Ochiî noștrii înse'n urmă, să nu 'ntoarcem nici de cum !
Căci mi-î frică ca curajul azi să nu mă mai susție,
Să las totul la o vorbă, la scump numele, Marie :
Și cu crierii în flacări să-mî opresc lungul mieū drum !

Nu, zădarnice sînt toate ! Voiū urmă calea 'nainte
Și pribeag prin țeri străine glasul mieū va amuți,
Voiū fi mut ca disperarea ce cuprinde slaba-mî minte,
Voiū fi mut ca ținterimul, țara recilor morminte,
Căci zădarnic cu-al mieū plînset pe voi toți v'ași asurzi.

24 Sept. 1881

M A R I E I

I.

Oh! mi-ai spus atâte vorbe dulci, c'a dragosteî poveste,
La ureche mi-ai spus astă-zî că 'n veci nu mă vei uita,
Dulci cuvinte ce în crieri, ca șoptiri de bună veste,
Tot resun și-or resună!

In sfârșit. Pe-a vieții cale am găsit de-acum un prag,
Voiu avea de-acum o piatră unde capul să pot pune,
Și'ntr'o viață de nemernic, floarea tinereței june,
Nu voiu mai purta-o 'n glodul unei viețe de pribag.

In sfârșit. O vorbă dulce, într'o noapte de măhnire,
Ie ca roua ce adapă pe 'nsetatul călător.
Și chiar toate de-ar fi visuri, ași păstră ca amintire,
Visul tău, al mieu amor

C'am crezut că mi-e sfârșită pentru tot dea-una calea,
C'am avut această veste de la draga ce-am iubit,
C'am avut o nălucire, vis cu flori împodobit,
Ce-a gonit o clipă noaptea și-a pierit lăsîndu-mi jalea,

C'am crezut aceste toate, ieū le-ași spune omenirei
Și cu cîrja oțelită calea lungă ași urma
Și făcîndu-mi datoria pe altarele jertfirei,
Dîndu-mi sufletul, femee, tot pe tine te-ași vedea.

1881.

II.

La gura sobei

Singur pe lume, la gura sobei,
Pierdut pe gînduri, de grijă purtat,
Pribeag prin lume și fără bine
Și ieu femee și ieu am stat.

Gîndeam la tine, gîndeam în chinuri
Și lîngă mine te socoteam,
Pe fruntea-mi tristă, pletele-ți dese
Și pe-a mea față, buza-ți simțeam :

Focul în sobă, vîntul afară
Și noi alături pe-același pat,
Gîndeam la vremea care se scurge
Și la drumețul întîrzieat.

Acum iubită cînd știu iubirea,

Decepțiunea cînd a venit,
Spre tine încă gîndu-și iea zborul,
La gura sobei cînd staă măhnit.

Dragi suvenire, vis fără nume !
Purtat de gînduri, de dor purtat,
Pribeag în vieață, pribeag prin lume,
Nu pot de tine să mă despart !

1880.

III.

Totuși gîndul mieu nu poate, să te uite pe vecie,
In zădar manta uitărei peste tine-am aruncat,
Chipul, glasul tău, femeie, a ta sfîntă poezie,
Îmi apar neîncetat.

Cînd socot că toate-acuma, sînt trecute și uitate,
Ca și marmura de rece, cînd socot inima ta,
Un cuvînt, o vorbă dulce, ce în inimă străbate,
O ochire, o clipeală nu mă las'a te uită

Ieri credeam dragostea noastră că n'a fost în cartea vieței,
Că nimic pe file albe, n'a fost scris de-al tău amor
Și selbatec, fără lacrimă, jeleam traiul tinereței,
Ieu-nemernicul din lume, palidul rezvrătitor.

Mă jeleam ieū ce-am fost tare pentru dreptul omenimei,
In potriva nedreptăței care lumea a 'nvălit,
Și-mi ziceam : ieu care astă-zi pentru binele mulțimei
Mă jertfesc, nu-mi se cuvine un ceas pentru odihnit ?

Nu am dreptul s'am în lume oara mea de mîngîiere,
 Rana luptelor a casă s'aibă cine mi-o legă
 Și o frunte alipită de-a mea frunte de durere
 Și un piept pe care capul obosit să pot lăsa.

Cine oare să mă 'ndemne să duc lupta înnainte,
 După zbuclum să am traiul liniștitei căsniciî,
 Ieū-ce n'am pe lingă mine, nici un cîne ce să simte,
 Ieū-pribeagul și ostașul unei sfinte datorii?

Și atunci tu ieară-și mie, îmi aparî—tu vis de aur,
 Tu de care al mieū suflet ca o umbră se lipește,
 Tu enigma vieței mele, tu al viselor tezaur,
 Și pe care a mea minte să te știe se muncește.

Veî fi tu realitatea unor visuri mult frumoase,
 Veî luptă cu mine-alături în al lumei vâlmășag,
 Ieū nu știū de feliū, iubită, cu ochi mari, priviri focoase,
 Ieū nu știū măcar, iubită, dacă astăzi îți sînt drag.

După mine de veî rîde, saū veî plînge cu măhnire,
 O vor ști-o ceî din lume; morțit, dragă, nu simțesc,
 Lumea înse ca poveste, va șopti de-a mea iubire,
 De-am știut să te iubesc.

1881.

IV.

Ca să te uit.

Ca se te uit pe tine, ar trebui, femeie,
 Să uit că am în crieri a traiului scînteii

Să pierd șirul gândirei, se pierd orî ce idee,
Să nu mai văd nemica și sîngele să-mî steie,
Ca plumbul să devie în cap crierii miei!...

Ca să te uit pe față, ar trebui să-mî pună
A morților prostire, și gălbeneala lor,
Căci alt-feliu gîndu-mî veșnic cu tine ie 'npreună,
Urechea-mî orî și unde armonios resună
De glasul tău metalic, de blîndul tău amor!

Și chiar atunci, femei, cînd vădov de gîndire,
Că două și cu două voiî zice că fac trei...
Cînd voiî uită de toate, de-amor și fericire,
In tidva mea golită de orî și ce simțire...
Veî stă, veî sta tu numai, cu negrii ochii tăi,

Cînd voiî uită de lume, de vieață, cum mă chieamă,
De-s călătoriî prin lună-saî dacă-s pe pămînt,
De-amici și de rudeniî, de tată și de mamă,
In crierî, al tău nume săpat ca pe aramă
Va sta ca o legendă pe-o piatră de mormînt!..

Cînd voiî cădea, de gloanțe străpuns pe-o baricadă,
Cînd dușmanii cu sînge din rănii s'or îmbătă,
Cînd trupul, cu vieață, l'or arunca grămadă,
Cînd lupii și vultanii venî-vor să mă roadă,...
Gîndirea cea din urmă, va fi gîndirea ta!..

1882 Martie.

V.

Oh! n'o să-ți spun, femeie,
Cum alții veșnic spun,
Căci dragostei nu-î vine
Cuvinte ce resun.

Veî ști ce simt atuncea
Cînd buza-ți voiî atinge
Și 'n sărutatul dulce
Vom rîde și vom plînge,

Veî ști ce simt atunce
Cînd ochiî miei adîncî,
S'or pierde ca 'ntr'o mare
In ochiî tăî ș'atuncî...

Ș'atuncî - nu-ți voiî mai spune
Cum alții veșnic spun,
Amorul n'are vorbe
Nici fraze ce resun.

VI.

Sînt frumoase—a mele versurî și măhnită tu-mî spui încă,
Dac'ar fi vieața noastră, tot ca iele de frumoasă:
Draga mea, nimene nu știe taina neagră și adîncă
Din vieața furtunoasă!

Dar de viitoriul negru, ce ne pasă nouă dragă?
Ce ne pasă cînd gustat'am și-am atins al nostru vis,

Cînd în dragostea adîncă am sorbit vieața 'ntreagă :
Tot ce omului ie scris ?

Ne-am iubit ; a noastre inimî ca și două viî lumine,
N'aũ unit gîndul, ființa, bătrînețe și junie,
Nu iești tu întreagă 'n mine, nu sînt ieũ întreg în tine ?
O frumoasă poezie !

Avem dragostea—o harpă ce-amîndorora ie-acuma
Și icoana libertăței, ținta noastră 'n viitoriũ,
N'avem vieața fericită și voioasă ca și gluma,
Ca un cîntec de amor ?...,

Da ! ca versul de frumoasă-va fi vieața noastră poate,
Nu pe patul molăciunei, dar pe-al rezvrătirei pat....
Acolo-cuprinși de doruri-vom trăi ca în palate...
Și-om muri tot ca'n palat !...

Dar de viitorul negru ce ne pasă nouă dragă ?
Ce ne pasă cînd gustat'am și-am atins al nostru vis,
Cînd în dragostea adîncă am sorbit vieața 'ntreagă,
Tot ce omului ie scris.

SCRISOAREA I^a

De sub roșiea-mi pleopă de nesomn sau de plîns, poate,
Cînd gîndesc la tine, ochii două lacrimi izvoresc
Și în patul mieu cel rece, învălit de recea noapte,
Învălit ca de o mantă de-amintirea ta, gîndesc
La trecutul ce în urmă l'am lăsat. Ast-feliu pe mare,
Călătoriul cînd pornește trist, cu ochi'n lăcrămare,
Lung privește țermul vesel, care-atunce-l părăsește :
Vasul zboară, țermul piere, un punct dacă se zărește,
Punctul piere : oceanul l'a 'nghițit. Ast-feliu și ieu,
Ast-feliu gîndul mieu, iubită, înapoi mereu privește
Din trecutu-i un punct dacă nu zări-va ochiul său.

Oceanul desperărei, negrul val al soartei crude,
Tot trecutul mieu poetic a rîpit, a înghițit,
Și strein, pe-un țerm cu nourî, pe-a nevoieî negre unde

Numai gîndul de mă leagă, de trecutul mieu iubit.
 Alte scopuri, alte doruri duc pe oamenii de-aice :
 Unii trec prin lupănare vieața lor și sînt ferice,
 Carul greu al stăpînirii alții strigă că ne duc,
 In romanuri desfrînarea stînge-al vieței dulce suc
 Și corupția hîdoasă, sub atîte forme, care
 Umple sufletul de groază, se desfășură la soare,
 Foamea, frigul stîng în lume orî ce doruri mai înnalte,
 Orî ce sfîntă năzuință spre a iubirei sferi curate ;
 Dar amorul nicăiure ; pe-a prăpăstiilor margini
 Am stat, dragă, plin de groază să privesc ast furnicar,
 A vieței măscaradă, frumusețele 'n paraginî
 Și copilele plăpînde cum se zbat, sub plîns amar
 Cum surisul și ochiada, pofta cărnei o provoacă
 Și moșnegii sugînd lacomi a juneței promoroacă,
 Cu-a lor buze subțiete, cu-ai lor dinți schimbați ades
 Și pe fețele sbîrcite cum se scurge roșiul dres,
 Oh ! de-ai smulge vâlul mîrșav, astei lumî de cafenele,
 Ca să vezi a ieî bacante, ca să vezi atîte rele,
 Oh ! de le-ai vedea, păharul cum de buze îl lipesc,
 Cu sin gol, cu ochi de flacări, cum te'mbie, îți zimbesc,
 Cum pe brațe se aşază, gîtu'n spazm cum ți-l cuprinde,
 Cum sărutul lor de flacări voluptatea îți aprinde,
 Tu te-ai crede 'n a cea noapte ce la Roma se serbă,
 Cînd altarul zînei Venus desfrînarea aprindea.

Să-î cunoști tu pe-acești oameni—junî, frumoși, dar tidve goale
 Cum s'afund mereu în viții, cum mîncăți și roși de boale
 Se arunc, fără rușine pe un sin de curtezană
 Ce la vrîstă ie desigur cu bunica lor de-o samă

Tu te-ai întrebă de sigur cum ieui fiu al poeziei,
Cum sufletul mieu ce ieste de-a ta ființă pe veci plin,
Poate sta în astă cloacă de corupție și vin.
O iubita mea frumoasă, călăuza vieții mele,
De ce tu nu iești cu mine în a vieții nevoi grele,
Împreună noi desigur prin a vieții ochelari,
N'am vedea de cât frumosul, dragostea faptele mari
Și pe lumea cea de proză am zvirli manta uitării.
Dar sînt sîngur cu uritul ce pe drumu 'nstrăinării
Ca și șerpele povestei veșnic pasul mieu pîndește,
La ureche veșnic spune cîte-o jalnică poveste,
Și uitarea mi-o arată cu-a ieii pulbere 'nvăbind,
Toată dragostea trecută, tot amorul nostru blind!..
Calomnia cu-a ieii bale al mieu nume cum mînjește,
Oroscopul cum arată semne rele 'n viitoriū,
Căci în trînsul vād în negru mult iubitul mieu amor.

Și de lumea schimbătoare și-a întors a ieii privire
În spre alte locuri mie, ce, îmi pasă oare-acum
De-mi las numele în pace, dacă-l las în părăsire,
Dacă nu arunc pe dînsul toate pietrele din drum?
Cînd pe undele umflate a scandalului, odată,
Mă purtau întregi coloane pentru mine tipărind
Și în Cameră necinstea nu-mi făcură pomenind
Al mieu nume mic, ființa-mi ca și iel de ne'nsemnată,
Oh rîdeam atunci sarcastic, cum de leul în mînie,
Rîd țînțarii cari-l mușcă bîzîind cu veselie,
Oh rîdeam de-atîta trudă, oh rîdeam de al lor năcaz,
Plutind fără nici o grijă pe-al scandalului talaz.
Și acum dacă în pace m'aū lăsat pe veșnicie

N'am ieŭ oare ca'nainte lumea mea de poezie,
 Nu te am pe tine visul unor visuri nebunești,
 Și tovarăși ca oțelul, tari ca zmeii din povești,
 Nu am ura mea adîncă și întinsă ca și marea,
 Nu am mîna mea jertfită unui țel, nu am strigarea,
 Glasul mieŭ, nu am o liră și al satirei lung ghimp
 Și-atîția proști pe cari fără milă să-i înghimp,
 N'am cazmaua așteptărei ce cu'ncet, încet dăramă
 Instituții ruginite, legi nedrepte de aramă,
 Nu am tot ce trebuiește unui om spre a lupta :
 Frați de cruce, scopul mare, însfirșit dragostea ta ?

Dacă gura prostitutei care se numește lume,
 Lasă-acuma în uitare lupta mea și al mieŭ nume,
 Din apus de unde astăzi privesc binele și reul,
 Lupta între întunerec și lumina--D-zeul
 Unor timpuri ce-o să vie și pe care le-om privi
 Unui veac ce sub călcăiu-i nedreptatea va strivi,
 Din mijlocul astor lupte și a negrei desfrînări,
 Din vas-frîngerea măreață a atitora vechi stări,
 Din mijlocul Mascaradei unde mulți glumesc și beŭ,
 Unde alții lupt, știința, cu numitul D-zeŭ,
 Unde totul se deznoadă, unde spiritele-aprinse
 Trec și merg tot înnainte pe ruinele-abiea stîmse,
 Unde totul se frămîntă ca'ntr'al Eternei larg crateriŭ,
 Unde Crist zace 'n țerină, D-zeŭ gonit din ceriŭ,
 Ieu iubită în spre tine, îmi las gîndul ca să zboare,
 Oțlesc în luptă mușchiŭ, sfărm a vieței închisoare
 Și cu gîndul trec de lume 'mă tot duc neîncetat
 Intr'o lume fericită, unde luptele aprinse

După sînge și durere pentru tot de-auna's stîNSE,
Unde soarele dreptăței în sfîrșit s'a arătat.
Ieu în astă lume albă cu gîndirea rătăcesc,
Ieă ce-atunce voi fi sigur în mormîntul cel obștesc...

Sau cînd plînsul omenirei, glas de jale care strigă
Imi deșteaptă piroteala unui somn bolnăvicios
Și ca fluturul ce zboară lîngă focul ce-a să-l frigă
Mă arunc în focul lumii, în vîrtejuri furios,
In a luptei vîlmășală, pe-a dușmanilor cadavre
Unind glasul mieu selbateg cu-al selbategelor javre
Ce în cîrduri numeroase rump din morți și din rîniți,
Sau cu croncănitul jalnic ce-l scot corbiu flămînzit,
Pe aripa ușurică a înaltei poezii,
Zbor cu tine într'o lume de amor și bucurii,
Prefac lumea legendară a poveștilor de aur
Intr'o lume ce există pentru-al nostru scump amor,
Făt-Frumos și Sînzieana, zmei cu aripi de bălaur,
Și călări pe 'nnaripatul și mult iutele cal Graur
Amoroșii noștri tineri zburînd veseli printr'un nor,
Și pădurile de-aramă și pădurile de-argint,
Sfînta Vinere cu fruntea aplecată spre pămînt
Ce cu cîrja își ridică secularele ieși gene,
Pajura cu cioc de aur și cu aurite pene,
Mama zmeilor grozavă care veșnic se preface,
Cînd în stîlp aprins de flacări, cînd cuptior aprins se face,
Lac albastru, măr de aur și grădini ce-ți rîpesc ochii
Ca cojoacele albite a bătrînei babei Dochi.

Lumea zinelor ușoare, lacul lor curat de lapte

Sînzieana în grădina minunatelor palate,
 Munții pleși ce fără preget se bat veșnic cap în cap,
 Urieșii ce sfărîm lumea și în lume tot nu'ncap,
 Pe-al lui iepure călare Statu-Palmă-Barba-Cot
 Iel piticul plin de minte, al Pepelei strănepot.....

O ! în mersul mieu fantastic înjghebez o lume întreagă
 Și'n castelul de pe munte unde nimeni n'a intrat
 Mă așez fără de teamă cu amoru-ți, singurii dragă,
 Al acestora mîndrețe mult puternic împărat...
 Și palatele Armidei lîng'a noastre sînt nimicuri,
 Tot ce poate fantaziea să zidească 'n al ieii zbor:
 Munți înalți ca nesfirșitul, cu înnaltele lor piscuri,
 Văi și lunci misterioase și largi riuri ce cobor
 Pe-a lor valuri parfumate flori de Lothos, flori de-argint,
 Glasul zînelor din codri dus ușor pe-al sereii vînt,
 Calul nostru care fuge ca blăstămii săi ca gîndul
 Hrana lui ie de jăratec și aripele de vînt,
 Dintr'o lume 'n altă lume iel ne duce de a rîndul
 Ca o piatră care cade între ceriuri și pămînt,
 Văd atite lumi, sisteme cari pier și se nasc iar,
 Lumea noastră un punct negru în sistemul planetar
 Trec ades prin lumi de ghieață, trec prin lumi mai fericite,
 Nedreptatea unde-i stînsă, D-zeu și ceriul povești,
 Unde n'am văzut coroane și popoarele-asuprite
 Idioții în palaturi și în temniți cei onești
 Unde n'am văzut rezboiul mușcînd roșea lui zăbală
 Nicî mizeria grozavă lîngă-averea colosală.

Și din visurile mele ca și paserea rînită

Cînd recad în glodul lumei, cu aripa mea stîlcită
Și în lupănariul vieții vin din nou să mă tîrăsc,
Pe cadavrul acum putred, plin de viermi și de uitare
Al amorului, cînd ochii lacrimi calde izvorăsc,
Lumea rîde cu cinizmu de-a mea jalnică 'ntristare
Și cu mînele în șolduri și cu masca pe obraz,
Merge goală legănată pe-al desfrîului talaz.

Și cînd frigul mă cuprinde, lampa mea cînd mi se stînge,
Cînd colanul nedreptății din nou mijlocul mieu stringe,
Cînd ieș fiu al poeziei, fiu al sferilor senine
Mă trezăsc în țintirime saū pe jalnice ruine,
Cînd văd totul sub o prizmă de 'njosire și de reu
In neant mă pierd, iubită, cu frumos amorul tău
Și uitînd c'am fost pe lume și uitînd că astă-zî sînt
In secriul vieții mele cad ades ca în mormînt.

1881 Brux. Noembrie.

LA PLECARÉ

Cînd mă voiî întoarce din locuri străine
Nume și ființă, cred, vor fi uitate,
Curioază, mîndră, veî privi la mine,
Intrebînd de nume, ce caut la tine
Ieî-străin, pribeagul din țări depărtate ?

Iear cînd mă vor duce să mă înmormînte
Plîns de bietu-mî cîne, de-un străin jelit,
Tu privindu-mî fața țî-î aduce-aminte
Că ai mai văzut'o ; iear printre morminte
Numele, femeie, cînd veî fi zărit,

In cenușa vremeî, răscolind a nume,
Căutînd, tu poate, îțî veî amintî
Ca'î iubit pe unul, ce purtă ast nume
Apoi amintirea-mî va fi ștearsă'n lume :
Numele cu trupul se vor risipi

DE ZIUA IEI

Draga mea, de ziua ta,
Spune-mi, dragă, ce-ți voiă da ?
Vr'un buchet de violele,
Vr'un album de poezii,
Toate versurile mele
Ca în dînsul să le scrii ?
Draga mea-de ziua ta,
Spunemî, dragă, ce-ți voiă da ?

Sînt sărac, drept avuție
Am cînstita-mi sărăcie
Și un cap de versuri plin,
Mai am inimă ce bate
Pentru-amor, pentru dreptate,
Pentru mîndru și senin

Pentru formele frumoase
Și cîntări melodioase,
Pentru gingașii copii,
Pentru tot ce ne încîntă
Și din struna harpei sfîntă
Spune tainici armonii!

Iți dau tot ce am la viață,
Trai și gînd și-a mele brațe,
Soarta mea o leg cu-a ta
Legînd numele tău dragă
Cu viața mea întreagă,
Cu întreagă soarta mea !

Draga mea, de ziua ta,
Spune-mi, dragă, ceți voiți da ?
Vr'un buchet de vioarele,
Vr'un album de poezii,
Toate versurile mele
Ca în dînsul să le scrii ?
Draga mea-de ziua ta,
Spunem-i, dragă, ceți voiți da ?

Paris 1882 Sept.

MARIEI

Cînd spre vremile trecute gîndu-mî jalnic se îndreaptă
Și pe groapa'n veci deschisă a fantasticei iubiri
Se oprește ca să plîngă o viață zbuciumată
Tu-mî aparî din nou, tu visul unei tainici năluciri.

Și atunci cu ochi 'n lacrimi vai! privind cum ie amorul,
Cum pribeag pe-a vieții mare adăpost nu pot afla,
Cum ca focurile nopții ce înșală călătoriul,
Idealu-mî fuge veșnic, fuge dinnaintea mea,

Mi-amintesc atunci, Marie, tot ce-am scris cîntînd iubirea,
Tot ce'n flacăra juneții pentru dragostea-mî jertfit
Visuri albe, blînde visuri, ce-mî ademeneaū simțirea,
Ideal din ideale ce crezut'am c'am găsit.

Haine albe, lacrimi line, tot ce-î mai sublim pe lume,
Gînduri mari, toate ce'n minte-mî ca o mare se frămînt,
Tot ți-am dat ieû ție, totul, ideal cu gingaș nume,
Tot ce inima mea jună poate da pe-acest pămînt.

Vai! ieû nu știeam nebunul, nu știam de loc, Marie,
Că îmbrac realitatea, cu al viselor veștmînt,
Că din tot ce își zidise lumea mea de poezie
Nu va remînea nemica de cît... jale, gol și vînt!

Și azi totuși încă 'mî place, să-mî înșel a mea simțire,
Să te'mbrac încă o dată cu veștmîntul ideal,
Să pun vâlul fantaziei pe-o vieață de măhnire
Și să te privesc, Marie, prin al viselor cristal!

LA TEATRU

Intrasem în teatru ;—amicii miei de sigur,
Spre-a admirà piesa—artistele frumoase,
O lume-entuziastă ; din toți poate ieș singur
Intram-fără de țintă și lacrimile stoarse
Imi înroșise ochii și 'mă turburase gândul
Cum vînturile turbur, oceanele de-a rîndul.

Iera splendidă sala l'a becurilor pară,
L'al muziceî resunet, l'a vocilor cîntări,
La salvele de bravo, ce din mulțime zboară
Cum zboară de pe-o creangă un stol de păserele,
Cum zboră-a noastre gînduri voioase, tinerele,
Entuziaste, repezi pe-a vremei depărtări.

Cînd ochii noștri tineri, de-odată se 'ntîlnir ă

Doi ochi, doi ochi ce negri ca'i tăi ierau adînci
 Figura 'i tinerică și ochii ieî zimbiră ;
 Tu dragă lîngă mine, în blînda ieî ființă
 Imi alinaî a vieței amară suferință
 Și'mî arăta-î scăparea și-a traiului mieu stînci.

Gîndea sermana fată că pentru dînsa poate
 Ținteam nebun privirea în ochii ieî de foc
 Și surizînd lăsase moșneagul ce de-oparte
 Dormea stînd ca statua încremenit în loc,
 Gîndea ; iera desigur vr'o victimă de-a sorței
 Victimă de la leagăn păn'la serutul morței!

Și ieu nebun cu gîndul ieram în altă țara,
 Uitasem că pe scenă piesele se joc,
 Uitasem și de lumea din n'untru și de-afară...
 Uitasem tot și gîndul ținut iera la tine,
 În ochii ieî iubită stăteaî tu lîngă mine
 Cu brațele pe brațe, cu buzele în foc !

Și lumea se dusesese ; m'aū scos din sal'afară ;
 În stradă cugetarea de-abea putuî lega
 Chemînd'o să se'ntoarcă din depărtata țară
 În care iera visul și realitatea sa...
 Apoi reluîndu-mî drumul pe-a chinurilor cale
 Mi-am recules în noapte a mele cunoștinți,
 Pe-a visurilor oază vărsînd lacrimi de jale,
 Mi-am zis :

Toate sînt visuri, amar și suferinți!

Brux. 1881.

FLORI DE INSOMNIE

Să facem dar la versuri, căci somnul nu voește
În brațele lui moale să-mi legene simțirea,
Și trista insomnie cu sora ieî mahnirea
Culcate's lângă mine și-mi cer îmbrășerî :
Parisul doarme'n negurî și pare-că-mi șoptește
Prin somn, de voluptatea atîtor serutări.

Și tu dormi ca și alții frumoasa mea Marie
Și somnul să-ți aducă vre-un vis dezmerdător ;
Te leagănă, drăguță, pe-aripa lui ușor,
Ieă pentru tine dragă veghez-mereu cîntînd,
Cu gîndul înspre tine ș'un ceas de insomnie
Ieă îl preface, femeie, în cîntecul mieu blind.

Dormi, dragă liniștită, în perna ta cea albă,
Curată ca omătul din gîtu-ți mlădios,
Curată ca gîndirea copilului frumos
Ce-și face 'n gînd de planuri o turmă zgomotoasă,
Dormi dragă purtînd veșnic speranța ca o salbă
Ca dragostea de mîndră, ca dînsa de voioasă.

Ieți pentru tine, dragă, croit'am viitoriul
Și mantia lui largă ie pentru amîndoi,
Putînd să ne-ocrotească la chin și la nevoi,
Ieți pentru tine astă-zî am înblînzit, Marie,
Fugariul cel năprasnic, ce-l chiamă lumea dorul
Și ți-am țesut ghirlande din flori de insomnie.

Paris.

PE UN ALBUM

Nu-ți scriu pentru neuitare ;
Omul uită ce ie scris,
Dacă 'n suflet tipărite ;
Nu-s acele ce s'aũ zis !

Ieũ ce'n lume trec ca visul,
Ce și mîni pot ca să pier,
Dacă sper numai în scrisu-mi
Neuitarea n'o mai cer !

Nu ; și făr'-a mele versuri
Poate, nu mă vei uită
Cînd luptînd cu Nedreptatea
Sub, colosu-i voiũ cădea.

PE ALT ALBUM

Fuge timpul, fuge tare
Și în zbor pe noi ne iea,
Din copii, moșnegi ne lasă,
Sucul tinereții bea.

Dar nu iea prietinia,
A prunciei suvenire,
Singure puteri, ce încă
Țin legate-a vieții fire.

Cînd voiți trece de pe lume,
Gîndul tău spre mine lasă
Și spre jocul ce jucaram
Ca copii la mamă-acasă.

1881.

SPLEEN

Curge vremea, curge veşnic-pic cu pic, precum se scurge
De pe Țurțurii de ghieață apa'n timp de primăvară,
Cum gândirea stă, se duce, se avîntă, pleacă iară,
Cum din ochii roșii de plîns set ploia lacrimilor curge ...
Fuge vremea, iute fuge... său ca șchiopul poticnește..
O furnică, un ceasornic, care 'ncet se învîrtește !..

Sîngur, sîngur, cu urîtul astă sară staî în casă...
Și'n speelnica-mî gândire mă afund fără sfîrșit..
Ascultînd cum bate vîntul, cum un cîine răgușit
Latră luna ce'l privește sus din tron—'î curioază ;
Imî las ochii pe-o carte, dar în jocul lor nebun
Lîng'o slovă alte slove sar, se joc, povești își spun.

Și la flacăra gălbie ce revarsă lampa,—multe,

Triste, vesele, urîte, feliu de feliu—icoane—apar....
 Scene-a vieţii zugrăvite de-al vieţii cărturar,
 Idealuri ne-atinse, flori din rădăcină smulte,
 Şi atâte visuri albe, sîngeroase rezbunări,
 Fiice-a urei şi iubirei, fructul bieteî desperării.

Şi departe : o icoană ; colorit ca noaptea neagru,
 O lumină echivocă luminînd măcel şi sînge,
 Danţul morţilor alături, cu învinsul care plînge,
 Cu a mamelor plînsoare, cu al morţei glas funebru....
 Şi de-asupra Tiraniea-cu sarcasticul ieî rîs....
 Violînd pacea sinistră a duşmanului ucis !...

Şi-apoi tu, albă femeie, etheree, fericită,
 Geniū blînd, tovarăş unic în spleenicul mieu drum,
 Rază lucie, voioasă-ce străbaţi prin foc, prin fum..
 Ca să luminezi o faţă zbuciumată, înegrită ;....
 Tu contrastul vieţii mele ; tu voioasă, ieu măhnit !...
 Lîngă spinul cu otravă, trandafirul înflorit !...

Vreme, vreme cobitoare, tu spleenică ursită,
 Cugetare fără ţintă, ţiriit prostesc de grieri,
 De ce suncul tău de ură îmi verşi oare tu în crieri,
 Ursitoare nemiloasă, babă, hîdă, urgisită ?
 Ca paingănul, răspunde, dece sugi-al vieţii sînge
 Şi cu unghiile tale îmi zmulgi ochiul care plînge ?

1881 Dec.

GÎNDIRI TRISTE

A
Adese ori cînd sîngur cu golul rece'n crieri,
Sătul de tot pe lume la tine mă gîndesc
Și cînd uritul țipă cu'n glas urît de grieri
Alt glas îmi amintește atunce că iubesc.

Gurița ta cea mică și ochiu-ți de văpaie
Pe rînd, pe rînd s'arată în ochiul mieu uimit,
Tot iea bizare forme în recea mea odaie
Și-un glas îmi spune iarăși atunci că-s iubit.

Dar lucru-și schimbă fața și'n golul minței mele
Sub prizma rece-a prozei,—din noă tu îmi aparî,
Tot jună și frumoasă, cu ochi ca două stele,
Cu mîni mititeluțe și negre gene mari!

Dar fără de iubire și fără de simțire,
 Statuă fără vieață și fără de amor,
 Venere întrupată în omeneasca fire,
 Fantomă, nălucire lipsita de-orî ce dor!

Știi sigur de minune-să 'nflăcări voluptatea,
 Ai sinul cald ca soba, ca pernele de moale
 Și vorba drăgălașa—mai ai virginitatea
 Și pulpe rotungioare și-atale forme goale,

O lună de iubire, un zimbet, o guriță,
 Un pat plin de parfumuri, obscur, îmbătător,
 Scrisori neiscălite—din plete-o șuviță
 Apoi, apoi uitarea—ie 'ntregul tău amor!

Dar inima mea ieste ca roua de curată;
 Ieū cred altfel amorul cum lumea astăzi vra,
 De-acea un glas jalnic în mintea-mi întristată
 Imi spune, tot imi spune că nu vei fi a mea!

Ieū vraū amorul veșnic ce sigur nu'î la tine,
 Tu vraî să-ți faci plăcerea voioasei fantaziî,
 La tine ie caprițiū aceia ce la mine
 Ie baza, ie vieața a toate ce sînt vii!

Și-mi ție urechea și grierii 'n tăcere
 Din aripe maiestre tot spun, mereū tot spun
 Iear ieū cu golu 'n crieri, lipsit de mîngiere
 Tot cînt ca un nebun!

1879.

UNUI POPĂ

Sonet

Părinte Alexandre, pe semne n'ai rușine ;
Imi spovedești drăguța spunîndu-î la prostii,
Îi dai metanii multe că s'a gîndit la mine,
Mînjești a ieî gîndire cu lungi pornografii.

Părinte Alexandre, din țerile străine
Că voiî veni odată pe semne că nu știi,
Că de te oiî prinde 'n mîna am să te pun pe tine
Să faci cruci și metanii la draci și la copii,

Părinte Alexandre, te du prin altă parte ;
Pe-aici lucrul miroasă, a diavoli și Atei,
Și'n loc de Paraclisuri- tu poate ca să ieî,

Vr'o bună păruială-și'n barba-ți sfîntă, poate,
O mîna fără lege cu degetele ieî
Să-ți zică lucruri slute—căci oamenii sînt rei.

Paris.

III

TRADUCERÎ

CĂTRĂ FEMEI

după

Sautter Lauman.

Fiiți nevinovate, soții, mume și fete,
Voi, cari, nu cunoașteți de cât chinuri amare,
Voi ce purtați de veacuri, a sorței apăsare
Pe-a voastre slabe spete!.

O! treceți cu-ale voastre, slăbite, palizi chipuri
Trecute fără vreme, o treceți ne'ncetat,
Pe lângă egoiștii, ce-și trec viața'n risipuri,
Pe lângă coruptoriul cel mîrșav și bogat,
Pe lângă fatalistul ce-avînd l'a lui picioare,
A lunei bunuri, crede, că pe acest pămînt
Tot omul-ie ferice din leagăn la mormînt,
Că relele din lume sînt rele necesare,

Că sărăciea trebuî, să fie cu prisosul
Cum noaptea ie cu ziua, obscur cu luminosul...

O treceți, treceți veșnic, voi, căroră de plîns
De vreme înainte, frumseța vi s'a stins. . .
Luptă-vom în vieață alătura cu voi,
Noi oameni de nemica, poeți, nemernici, noi
Vizionari, copile, soții, fete și mume,
Voi, cari nu cunoașteți de-cît durerea'n lume!..

OARBA

după

Béranger.

N
Ninge, ninge și acolo, pe-a besericeî scări roase
O bătrînă 'ngenunchiată roagă ceriul tremurînd,
Vîntul trece prin a sale sdremțe rupte, unuroase,
Cu iernateca-i suflare corpu-i șubred înghețînd,
Singură pe dibuite vine iearnă ca și vără,
Sub acelea-și zdremțe unse, și cu pași șovăitori,
Iea ie vădುವă sărmana de lumina din afară.

Dați-i milă trecători!..

Și știți voi? Vă trece oare prin a voastră minte, cine
A fost astă babă hîdă, slabă și bătrînă azi?...
Cu-a ieî cîntece odată de-armonii și grații pline
Fermecat'a iea Parisul, pentru artă veșnic treaz!...

Tinerii cu ochi'n lacrimi său pe buze cu surisul
 Innalțau în slavă glasul, nuri ieî încântători,
 Iea ținut'a la picicare ca pe-un rob întreg Parisul.

Dați-i milă trecători!..

Ah! de câte-orî atunci, noaptea ieșind de la teatru,
 Dusă iute în caretă de-ai săi cai nerăbdători,
 Auzea în urmă-î glasul unui public idolatru
 Urmărind'o în aplaus, asvîrlindu-î miî de flori!
 Cîți rivali ca s'o conducă în faitoanele bogate!..
 Cîți s'o ducă la bancheturi învălită de comori!
 Cîți n'o așteaptau la poartă cu-a lor inimî sîngerate,

Dați-i milă trecători!...

Cînd a lumeî arte toate, i-aduceaū a lor tributuri,
 Impletind ghirlânzi de laur pentru alba fruntea ieî,
 Cînd avea palat, cristaluri, bronzării, cînd în risipuri,
 Ieră cea mai căutată din a teatrului femeî,
 In ospete cîte muze n'o cîntau pe întrecute,
 Resună lumea de-un nume pronunțat de-atîte ori,
 Glasul ieî pe celelalte le făcea cu-un cîntec mute.

Dați-i milă trecători!

O batjocura ursiteî! Intr'o zi urîta boală
 Sfărmă glasul ieî celebru, stînse mîndrii ochii ieî
 Și acum săracă, oarbă, singură, aproape goală,
 Iea cerșește, 'ntinde mîna, vai! la foști-amanții săi.
 Nicî o mîna până-acuma n'a știut încă mai bine
 Să împrăștie averea pentru-a fericireî florî,
 Decît astă mîna slabă ce-o întinde cu rușine.

Dați-i milă trecători!...

Crește frigul ! crește frigul o ! durere, sărăcie!
Îi sînt membrele 'ngheteate de al iernei aspru ger.
Și metăniele sale de-abia poate să le ție,
Ochiî fără de lumină și-î înalță către cer ! ...
Sub a ieî nenorocire, dacă inima-î mă simte
Încă razele credinței, ce-o mîngie deseori
Spre-a mă crede încă'n ceriul care-l roagă așă fierbinte
Dați-î milă trecători.

NOURUL

Poésies philosophiques

(*Louise Ackerman*)

Rîdicați privirea ! Ieu îs, cel ce trec de-asupra voastră...
Diafan, ușor și liber pe un cer de tot senin,
Cu aripa mea deschisă, așteptînd vîntul să sufle
Mă cufund și plutesc lin.

Colorat pe rînd de sară și de zorile de aur
Mă preumblu stînd de-asupra ca un rătăcit miraj,
Atmosferică oglindă-schimbătoriul ris al zilei
Reflectez pe-aî mieî obrazî !

La sfîrșitul căieî sale mă 'ntîlnește mîndrul soare,
Așternut pe orizontul ce cu ochiî miei aprind,
Cu săgetele de aur... mă săgeată-al zileî rege..
In spre alte lumî pornind.

Și cînd luna gînditoare din cortajul său de stele
Peste lumea adormită lasă ochii stînd pe gînduri,
Pe-a ieii frunte înghețată las atunci a mele văluri
Saă le rup tot rînduri, rînduri!

De departe-ai crede-o flotă ce plutește sfărîmată;
Cînd ca fulgerul de iute, atmosfera despiciînd
Uraganul pe-a mea proră neagră și neapropieată
Se așază bubuind! . . .

În cîmpiile-eterice iese cîmpul luptei mele,
Moartea și ruina mie—jucării adesa-mi sînt. . .
Grindina o port cu mine, și cu-a fulgerului hidră
Pot să sfărîm negrul pămînt! . . .

Pe ogorul plin de sete, mă împrăștiu ieii în unde,
Rîde țarina voioasă, rîde parfumatul crin,
Ieii fac spicul ca să crească în ogoarele întinse,
Toți în urmă-mi se închin! . . .

Cînd trec, totul înverzește sub a mele umezi pasuri,
Brazda care, se îmbată naște lanul aurit;
Dacă-s undă alerg—de-s sevă, circulez prin verdea plîntă,
Nici odată ostenit! . . .

Un larg fluviu mă primește, și ieii curg voioși cu dînsul,
Ca o vîină merg prin sînul continentelor adînci,
Pe întinse, și largi șesuri, unda mea călătorește
Saă se umfle printre stînci!

Și nemic nu mă oprește, în avîntul mieii de fulger,
Mă supun, cu mulțămire, furiosului curent. . .

Ca o dungă colosală de lăcid, zbor înspre mare
Prin mînosul continent!...

Ocean! al mîeî p arinte, ieată vin, deschide- i s nul!
Valul tău imens acuma,  a mea voace a respuns,
Iată-l;— unda mea de frică se retrage sp aimintat 
C nd pe malu- i a ajuns!...

Oceanica- i iubire—pe-al tău pat azi n  adună
L ng  st ncele-ascu ite, sau pe n sipi ul moale,
Noi de-acuma, vom începe jocul nostru fără margini,
V ntul, furiile sale.

Dar  soarele spre mine l s nd splendida-i privire
M'a descoperit acuma în abizul tău amar,
 i puternica lu  rază fruntea mea ginga  sărută.
In văzduh, ieată-m -s  ar!...

Nici o-dată-un ceas de tihnă!... Un minut până acuma
N'a putut să se oprească al materiei lung drum...
 i natura descompune cea ce-a compus o dată,
Strică ce-a zidit acum!...

Tot se schimbă; alte forme nasc sub harnica ie  min 
Pretutinden  ie mi care în eternu- i, lungu- i mers,
 i în cercul fără m rgeni a schimbărilor de formă.
Mi c  largul univers.

MOARTEA CERȘITORIULUI

după Béranger

În șanțul plin de apă, hai! moarte vină, vină
De-mi iea vieața mie, bătrîn, olog, slăbit,
Vor zice trecătorii: Cum stă bețivu 'n tină.
Cu-atît mai bine 'n lume muri-voiu nejelit
Intore unii privirea, dezgustul îi cuprinde,
Mi-arunc, un ban în șanțul în care astă-zî mor,
Grăbiți-vă orgiea faciile și-aprinde:
Și fără voi muri-va bătrînul cerșitor!...

Oh da! ieu mor aice sub greul bătrîneței,
Căci foamea nu ucide de cît pe'ncetîșor
Speram, vai! că spitalul, la marginea vieței
Pe-un pat călduț și moale mă va primî să mor
Dar astă-zî toate-s pline cu frați miei de jale,

Atît de mult poporul de foame-î muritoriû,
 Ulița mi-a fost leagăn, a vieței lungă cale
 Unde-s născut, sfișî-voiû, ieu bietul cerșitoriû!

În vremea tinereței rugăt'am lucrători
 Un meșteșug, vr'o artă să-mî dee de'nvățat
 —Hai! mergî, de-aicî te cară, destui sînt muncitori
 Cerșește 'ntinde mîna la mic și la bogat.
 Avuți, voi care-odată, îmi tot strigați „muncește“,
 Am ros destule oase, bogați, astă-zî cînd mor
 De-a voastre paie, trupu-mî, cu drag își amintește
 De-aceea nu vă blăstăm, ieu bietul cerșitor!

Puteam să fur, căci lipsa la multe te îndeamnă,
 Dar nu; mai bine mîna să'ntind neconținut,
 Și totuși judecata cu asprime mă condamnă
 C'am îndosit o poamă ce'n cale-am întîlnit.
 De cîte ori în lanțuri nu m'aû tîrit pe mine,
 Strivit și mort de foame în închisoarea lor,
 Îmi iaû fără de milă vai! singurul mieû bine,
 De soare îl lipsește pe bietul cerșitor.

Și are cerșitoriul o țară s'o iubească?
 Ce-mî folosesc a voastre ogoare, al vostru vin,
 Industria în floare, sau faima ostășească
 Și deputații voștri cu pîntecele plin?
 Cînd dușmanul intrase în zidurile voastre,
 Cînd se'ngrășă din vieța robitalui popor
 Nebun, am plîns cu lacrimi învingerile noastre
 Cînd mîna-î hrănea bine pe bietul cerșitor!

De ce ra pe-o jivină la daună menită
Nu m'ați strivit sub greul călcăiului obștesc
Său trebuia mai bine cu muncă neobosită
Să mă'nvățați, nemernici, spre binele obștesc.
De vînt adăpostită, de-a iernelor ninsoare,
Furnica nu se naște din slabul viermușor ?
V'ași fi iubit ca frate, pe cînd astă-zî cînd moare
Vă blastămă ca dușman bătrînul cerșitor.

PROPĂȘIRE

după

CLOVIS HUGUES.

Tue-la

Alex. Dumas.

Ucide-o cînd greșește a zis bărbatîi zilei,
Femea care 'nșală nu-î demnă de cruțat,
Și sinul iei tezaur ce-atîția-a înșelat
Rotund ca două mere, sub vălul de dantele
Mișcîndu-se ca trupul a două porumbele
Străpunge-l cu pumnariul în moalele iei pat...

Da sinul iei cel moale, aripele iubirei
Acele două globuri de carne și ivor
In care fericirea băut'ai plin de dor,
In care tu adese sorbit'ai cu'nsetare
A dragosteî extazurî, cum bei în drumul mare,
Strivit de obosală, cu pumnul din izvor

Și rîsul ieî poetic și lunga ieî privire,
 Magnetica putere a unui sărutat
 Și vorba-î sunătoare, echoū lin și curat,
 Și toată-a ieî ființă cu inima ieî mare
 Gîndește-te că trebui o singură mișcare
 Spre-a le-afundă în negrul mormîntului săpat..

* * *

Și noi bărbați nemernici sîntem noi încă oameni ?
 Vai ! în prostiea noastră pe turnuri ne-am suit
 Spre-a crede că cu toții, sîntem neconținut
 Nepoții celor cari deschis'aū veacul nostru :
 În manta lor-nebunii ieșim noaptea pe rostru
 Nemernice fantome acelor ce-aū murit !..

Și cîntăreții noștri cu zgomot ieău fanfara
 Popoarelor să cînte pe trîmbițe de-argint
 Și veacurilor duse în negrul lor mormînt
 Pe frunte să le scrie a bîrbăriei nume,
 Să cînte fericirea și a fericirei lume,
 Epoca aurită adusă pe pămînt.

Căci astă-zî o femeie, căzută, criminală,
 Pe care omenirea odat'o ucidea
 Cu pietre și cadavru-î pe stradă tîrîea
 Cum tîrie o zdreamță de cîni o turmă 'ntreagă
 Azi nu mai ie nevoie s'o ducă prin strada largă:
 Cu revolverul morței tu astă-zî o poți da...

* * *

Și ce ? femeia veșnic remîne tot strivită
 Sub legile-de-aramă a crudului despreț

Nu și-a plătit în viață iea a robiei preț ?
 Și-a Evei povestire o urmărește încă
 În veacul când știința cu sonda iei adîncă
 A scos din gîtul lunei al ceriului juvăt ?...

Și ce ? bărbatul astă-zî tot ca stăpîn rămîne ?...
 Ce ? în zădar femeea văzut'a resărind,
 Al libertăței soare cu zimbetul lui blind ?
 Și pentru iea nu ieste nici zori, nici propășire ?
 Destul ie pentru dînsa-frumsetă și zimbire,
 Destul ie pentru dînsa urîtă nefind ?...

A fi păpușa voastră credeți că-î idealul ?
 Să șadă ușurică pe brațe ne'ncetat,
 Să rîdă și să plîngă c'un dulce sărutat ?
 I-ați pus de mult pe frunte a Bibliei legi grele
 Și spinii în loc să-î puneți ghirlânzi de vioarele,
 Amorul iei crezut'ați nemernicî un păcat !

* * *

Voi învățați lunei ! voi ce cătați pricina
 Vîriți-vă în fundul scandalului lumesc
 Și veți vedea ce duhuri acolo locuesc
 Și veți găsi : Prostiea și rupta sărăcie
 Cu lenea împreună țesînd cu bucurie
 La pînza otrăvită din care se hrănesc !

Și veți găsi acolo surorile tustrele
 Cu fețele de ceară, cu ochii de scinteî,
 Cum spre-a putea atrage în tină pe femei,
 Le rump fără de milă a dragosteî lungi fire ;
 Spre dînsese să meargă decî cruda-va pornire
 Pe iele le ucideți nemernicî mai întăiu !...

DIN NECRASOFF

Trec prin câmpuri, suflă vântul
Prin câmpii,
Frigu'acopere tot locul.
Oh! ie frig
Călătoriule ie frig...
Da -ie frig!

Trec prin codri, urlă feara
Prin păduri:
Călătoriule mi-î foame,
Mi-i foame
Oh! prietene mi-i foame...
Foame—foame!...

Trec prin câmpuri; ce chircitu-î
Grîu-acum:

Călătoriule ie frigul,
Ieste frigul.
Da, prietene, ie frigul...
Frigul, Frigul !...

—
Lîngă turme-mî, opresc pasul;
Cît de slabe-s !
Călătoriule de foame :
Ieste foamea,
Da, prietene ie foamea,
Foamea, foamea !...

—
Intr'un sat ajung ; țerane
'n casa ta,
Ție bine ? Nu ; mi-î frig
Oh !... mi-î frig
Da, prietene mi-e frig....
Da, mi e frig !...

—
În alt sat ajung ; ascultă
Bre țerane,
Iești Țu azi bine hrănit ?
Nu ; mi-i foame
Nu ; prietene mi-î foame....
Foame, foame !...

1881.

NOTE

I.

Comuna din Paris.—Moartea bătrînului ie moartea adevărată a lui *Deslescluze*, care a murit pe una din baricadele de la *Chateau D'Eau*.

II.

D-zeu ie nihilist.—Versurile sînt alcătuite cu prilejul veștei aduse de *Intransigentul* lui Rochefort asupra unei furtuni care a spăriat pe Alexandru al II închis în Gatchina.—Fulgerul, zicea corespondentul, a lovit palatul și a aprins un arbore. Țarul crezînd că ie sfîrșitul lumii s'a refugiat cu toată familia în pivnițele palatului.—Am lucrat poezia din punct de vedere religios.—Cît despre mine nu cred în asemenea lucruri închipuite.

III.

După natură.—Faptul ie adevărat. S'a întîmplat în satul *Adrieșeni* din Distr. Iași. Mi s'a povestit de prietenul meu Al. A. Bădărău, acum student al scoalei de studii înalte de la Paris.

IV.

Scrisoarea I-a

„Și în Cameră necinstea nu-mi făcură pomenind

„Al mieu nume mic, ființa-mă ca și iel de ne'nsemnată.

Aceste versuri fac aluziune la discursul ținut de D. T. Maiorescu, cu prilejul scandalului pe la Iași, în potriua Socialiștilor, din 6 Martie 1881. Vorbind despre autoriul scrierei de față, Dl. Maiorescu zicea: „Un tînăr căruia nu-î fac onoarea „de-ai cită numele în parlamentul Romăniei.“

V.

La gura sobei.—Versuri scrise pe poemul lui D. Petrino cu acela-și titlu.

CUPRINSUL VOLUMULUI

Precuvîntare	Pag. III—VII
I. Din caietul roșiu	
Drept Prolog	1
Indignarea	3
Pe drumul cătră moarte	8
La morgă	11
Studentul	13
Dacă	16
Unui poet decorat	19
In ajunul anului nou	21
Beția Opiului	23
Dorinți nebune	26
Vioristul cerșitoriu	28
Poezia Roșie	34
De ziua mea	37
La moartea lui B. Conta	41
La Statua lui Stefan cel Mare	43
Cătră Sărăcie	45
Spleen	47
Gîndiți	50
Lumea moartă	54
Comuna din Paris	56
Fragment dintr'un poem	59
Lui Ioan Nădejde	65

	Pag.
Un poem	67
Spartacus	71
Un respuns	73
Contrast	75
Unui viteaz	77
Ați zis-o	80
D-zeu ie nihilist	82
Dați-mi pace	84
Vae victis	86
La un banchet	89
Bețivul	92
Ieu și ieii	94
După natură	96
Veacul nostru	98
Programul mieu	100
Vivat rex, vivat	102
La mormîntul lui Codreanu	104
Cugetări	106
Iearna	107
Unei prostituate	109

II. Din caietul dragostei

Dedicație	110
Hotătire	114
Colindă	117
Nostalgie	120
Remas bun !	123
Ideal și real	125
Fugi bacantă	126
Plecarea	128
Mariei	132
Scrisoarea I-a	139
La plecare	146

	Pag.
De ziua ieii	148
Marieii	149
La teatru	151
Flori de insomnie	153
Pe un album	155
Pe alt album	156
Spleen	157
Gândiri triste	159
Sonet unui popă	161
III. Traduceri	
Cătră femeii	165
Oarba	167
Nourul	170
Moartea cerșitoriului	173
Propășire	176
Din Necrasoff	179

VERIFICAT
2007

ERATA

- Pag. IV. *In loc de: Și chiar poate mulși socot etc—Și chiar poate multe, socot etc.*
- Pag. 29. *In loc de: »Tremurul fără de samăn a întâiul debut.»
»Tremurul fără de samăn al întâiului debut.»*
- Pag. 60. *In loc de:»Cum oare să încep de-odată.»
»....Cum oare să încep așa de-odată.»*

VERIFICAT
2017